

Beantwoording zienswijzen:

Ontwerp-omgevingsvergunning
"het bouwen van een windturbine".
locatie: Van Leeuwenhoekweg 33 te Dordrecht

Inleiding

In deze nota wordt ingegaan op de zienswijzen die naar voren zijn gebracht naar aanleiding van de terinzagelegging van het ontwerp van de omgevingsvergunning en de ontwerpverklaring van geen bedenkingen voor de activiteiten bouwen (art. 2.1, lid 1 onder a Wabo) en planologisch afwijken (art. 2.1, lid 1 onder c Wabo) voor de bouw van 1 windturbine t.b.v. duurzame energie" op de locatie aan de Van Leeuwenhoekweg 33 te Dordrecht, kadastraal bekend gemeente Dordrecht, sectie L de nummers 2744 en 2746. Dit gebied waar de percelen zijn gelegen wordt ook wel aangeduid met: Krabbegors of Duivelseiland.

Door middel van deze omgevingsvergunning wordt afgeweken van het bestemmingsplan 'Zeehavens'. De gronden zijn hierin aangewezen voor "Bedrijf-2" (artikel 4). Gronden met deze bestemming zijn bestemd voor bedrijven, kantoren, openbare dienstverlening en bij de bestemming behorende voorzieningen. De windturbine is in strijd met het bestemmingsplan.

De procedure

Op grond van artikel 2.1 onder c Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo) is het verboden zonder omgevingsvergunning gronden of bouwwerken te gebruiken in strijd met een bestemmingsplan. Met toepassing van artikel 2.12 eerste lid onder a. onder 3° Wabo kan voor een activiteit die in strijd is met het bestemmingsplan een omgevingsvergunning worden verleend, indien die activiteit niet in strijd is met een goede ruimtelijke ordening en de motivering van het besluit een goede ruimtelijke onderbouwing bevat.

Het ontwerp voor de omgevingsvergunning en de ontwerpverklaring van geen bedenkingen zijn met de bijbehorende stukken met ingang van 23 oktober 2017 ter inzage gelegd. Gedurende zes weken (tot en met 4 december 2017) bestond voor een ieder de gelegenheid zienswijzen bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland naar voren te brengen.

Naar aanleiding van de terinzagelegging zijn in de periode van 23 oktober tot en met 6 december 178 reacties ontvangen. Op 15 januari 2018 is ook nog een adhesiebetuiging ontvangen. Het betreft hier geen zienswijze en zal dus niet worden behandeld in deze notitie.

Indien er geen weigeringsgronden zijn en de gemeenteraad van Dordrecht positief beslist op de verklaring van geen bedenkingen zal de gevraagde omgevingsvergunning alsmede de verklaring van geen bedenkingen worden verleend.

Op grond van de Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) is het niet toegestaan om persoonsgegevens zonder een wettelijke verplichting of absolute noodzaak elektronisch beschikbaar te stellen. Dit houdt in dat geen NAW-gegevens (naam, adres, woonplaats) of andere persoonsgegevens die vallen onder de Wbp elektronisch ter inzage mogen worden gelegd. In verband hiermee worden in deze nota de namen van de indieners van de zienswijzen niet expliciet vermeld, maar door middel van nummering aangeduid.

Ontvankelijkheid

Zienswijzen konden worden ingediend tot en met 4 december 2017. Op grond van de Algemene wet bestuursrecht (artikel 6.9 - verzendtheorie) zijn zienswijzen tijdig ingediend indien deze voor het einde van de termijn ter post zijn bezorgd en niet later dan een week na de termijn zijn ontvangen. Alle 178 zienswijzen zullen in deze zienswijze notitie behandeld worden.

Behandeling zienswijzen

Onderstaand worden de zienswijzen behandeld. Eerst wordt in het kort de zienswijze aangehaald en daarna van commentaar voorzien. Van de 178 zienswijzen die ontvankelijk zijn, zijn er 158 gelijkkluidend. De overige 20 hebben overeenkomsten maar zijn op andere onderdelen verschillend.

De 158 gelijkkluidende zienswijzen (type 2,3 en 4) worden gecombineerd behandeld. De overige 20 zienswijzen worden afzonderlijk of in combinatie behandeld.

De 158 gelijkkluidende zienswijzen worden in de zienswijzen sub 1 behandeld. De zienswijzen 159 t/m 178 worden hierna behandeld onder respectievelijk zienswijze sub 2 tot en met 18.

Zienswijzen sub 1 (157(2-3) + 1(4) gelijklopende brieven)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Locatiekeuze, geluidsoverlast bewoners Zwijndrecht en gezondheid;
- 2) Veiligheid in z'n algemeenheid en in relatie tot de toekomstige ontwikkeling van een LNG-station

1. Locatie, geluidhinder & gezondheid

Samenvatting zienswijzen

De zienswijzen stellen dat de locatie zo gekozen is dat de wijk Kort Ambacht in de gemeente Zwijndrecht volop te maken krijgt met geluidsoverlast. Dit wordt volgens de steller veroorzaakt door een korte afstand tussen de windturbine en de woningen en wordt versterkt vanwege het feit dat de windturbine over water draait. Hierdoor vindt geen demping plaats maar weerkaatsing waardoor het geluid veel verder reikt.

De zienswijzen stelt voorts dat de wijk nu al zwaar getroffen wordt door een geluidsdruk die al boven de norm zit. Bronnen als de spoorlijn, het rangeerterrein, de A16, scheepvaart en de industrie in Zwijndrecht en Dordrecht zijn hier debet aan. Door de realisatie van de windturbine ontstaat een cumulatie van geluid. De leefbaarheid en gezondheid van de bewoners van de wijk Kort Ambacht worden met de komst van de windturbine hierdoor bedreigd.

Reactie:

De locatie van de windturbine voldoet aan het beleid van de provincie Zuid-Holland (Visie Ruimte en Mobiliteit) en het beleid van de gemeente Dordrecht (structuurvisie 'Windenergie op het eiland van Dordrecht'). Beide kaders houden rekening met de balans tussen landschap en ruimtelijke kwaliteit. De structuurvisie van de gemeente Dordrecht geeft aanvullende randvoorwaarden die voornamelijk betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid. Hier voldoet de gekozen locatie tevens aan.

De windturbine is daarnaast zo gepositioneerd dat deze niet over het water draait. Voor windturbines gelden de geluidseisen die zijn opgenomen in het Activiteitenbesluit. Uit het akoestisch onderzoek, welke onderdeel uitmaakt van de ontwerp-beschikking, blijkt dat de woningen van de circa 160 bewoners uit Zwijndrecht op een afstand van meer dan 650 meter van de voorgenomen locatie van de windturbine staan. De effecten die zij ervaren vallen ruimschoots binnen de volgens de wet- en regelgeving acceptabele normen. De berekende L_{den} voor de woningen in Zwijndrecht bedraagt maximaal 36 dB op een eis van 47 dB en een berekende L_{night} bedraagt maximaal 30 dB op een eis van 41 dB

Betekenis van L_{den} / L_{night} :

L_{den} staat voor Level day, evening, night, ofwel het tijdgewogen jaargemiddelde geluidniveau in de dag, de avond en de nachtperiode. 's Avonds geldt er een correctie van +5 dB en 's nachts van +10 dB. Er is gekozen voor deze weging om recht te doen aan de omstandigheden. 's Avonds en 's nachts zijn mensen vaker in rust, is het omgevingsgeluid minder, maar waait het vaak harder. Daarom wegen de avond en de nachtperiode zwaarder mee dan de dagperiode. Bovendien is er een afzonderlijke norm opgenomen voor de nachtperiode om slaapverstoring te voorkomen: $L_{night} = 41$ dB. Dit is het jaargemiddelde geluidniveau in de nachtperiode¹.

In het akoestisch onderzoek is rekening gehouden met de cumulatie van andere geluidsbronnen, zoals industrie (Lindtsedijk, de bedrijventerreinen Groote Lindt en het havengebied), wegverkeer (rijksweg A16) en scheepvaart. Deze laatste maakt formeel geen deel uit van de geluidbronnen voor welke cumulatie dient te worden berekend (geen geluidbron uit de Wet geluidhinder).

Het geluid wordt berekend middels een voorgeschreven rekenmethode (Reken en meetvoorschriften windturbines). De rekenmethode houdt rekening met de bodemeigenschappen (reflecterend, absorberend) en de meest voorkomende windrichtingen. Daarnaast wordt ook rekening gehouden met alle door een jaar voorkomende windrichtingen en snelheden op basis van KNMI gegevens (over 10 jaar).

Uit het akoestisch onderzoek blijkt tevens dat in de toekomstige situatie met de windturbine de akoestische kwaliteit van de omgeving ter plaatse van de geselecteerde toetspunten in Zwijndrecht nog steeds in hoofdzaak bepaald wordt door de bestaande geluidbronnen. De toename van de cumulatieve geluidbelasting door de nieuwe windturbine en dus de invloed op leefbaarheid en gezondheid is niet significant.

¹ Bron: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/duurzame-energie-opwekken/windenergie-op-land/milieu-en-omgeving/geluid/geluidnormering>

De sterkte van het geluid wordt uitgedrukt in decibellen, afgekort dB. De mens kan globaal de niveaus tussen de 0 en 140 dB horen. Om een indruk te geven: in een rustige straat is het niveau gemiddeld 50 dB, dicht langs een drukke weg is het al snel 70 dB en op 25 meter afstand van een startend straalvliegtuig is de kans aanwezig dat de trommelvliezen het begeven bij ca. 140 dB. In de praktijk blijkt dat een toename (of afname) van 3 dB net hoorbaar is².

Een toename van minder dan 0,1 dB, zie hiervoor de rapportage, kan verwaarloosbaar worden geacht. Bij de berekening van de toename is overigens tevens rekening gehouden met de relatieve hinderbeleving van windturbinegeluid ten opzichte van andersoortige geluidbronnen.

Op basis van verschillende (wetenschappelijke) onderzoeken is de algemene conclusie dat er geen rechtstreeks verband is tussen windturbines en gezondheid. Windturbines kunnen bij individuen wel tot ervaren hinder leiden, maar dit heeft niet direct een relatie met het optreden van gezondheidseffecten

Daarnaast zijn er zijn talrijke studies naar gezondheidseffecten van windturbines uitgevoerd³. Juist omdat het om gezondheid gaat, wordt alleen gebruik gemaakt van die studies waaraan in belangrijke mate door onafhankelijke medici of gezondheidsinstituten is meegewerkt.

De relatie tussen blootstelling aan windturbines en gezondheidsklachten is complex. Op basis van verschillende (wetenschappelijke) onderzoeken is de algemene conclusie dat windturbines wel bij individuen tot ervaren hinder leiden maar er is geen rechtstreeks verband is tussen windturbines en gezondheidseffecten. Slaapverstoring door windturbines is niet uitgesloten, maar kan op basis van de beschikbare data ook niet worden aangetoond.

Tevens heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu in een brief aan de Tweede Kamer laten weten dat er geen noodzaak bestaat tot het separaat berekenen van laagfrequent geluid van windturbines binnen de huidige wettelijke normstelling van Lden 47 dB en Lnight 41 dB⁴. Met het voldoen aan de wettelijke geluidsnorm wordt ook voldaan aan voldoende bescherming tegen laagfrequent geluid. Deze conclusie wordt tot nu toe ook nog steeds bevestigd in jurisprudentie van de RvS

2. veiligheid

Samenvatting zienswijze

Tot slot wordt er in de zienswijzen gesteld dat de veiligheid in de wijk al onder druk staat door de aanwezige chemische industrie in Zwijndrecht en de drukst bevaren scheepvaartroute in Europa. Door de komst van de windturbine en de plannen voor de bouw van een LNG-station zal de veiligheid in de wijk alleen maar meer onder druk komen te staan.

Reactie:

Bij de uitwerking van het plan voor de windturbine is rekening gehouden met het onderdeel (externe)veiligheid. De eisen met betrekking tot externe veiligheid zijn vastgelegd in het Activiteitenbesluit en de beleidsregels van Rijkswaterstaat (Beleidsregel voor het Plaatsen van Windturbines op, in of over Rijkswaterstaatswerken).

In de rapportage die hiervoor is opgesteld wordt een analyse uitgevoerd. Alle objecten binnen de identificatieafstand worden onderzocht en dat is de identificatieafstand bij twee maal nominaal toerental. Hierbij moet worden gedacht aan het eigen perceel, belendende percelen, vaarwegen en enkele lokale wegen.

Uit het onderzoek blijkt dat het plan voldoet aan de eisen met betrekking tot externe veiligheid, zoals opgenomen in het Activiteitenbesluit en de beleidsregels van Rijkswaterstaat.

² Literatuur: "Geluid luistert nauw, Informatie over bestrijding van wegverkeerslawaaï", Rijkswaterstaat, april 2010, zh0410vv026

³ O.a. "Wind Turbine Health Impact Study: Report of Independent Expert Panel", Massachusetts Department of Environmental Protection and Massachusetts Department of Public Health (January 2012), "Wind Turbine Sound and Health Effects, An Expert Panel Review", American Wind Energy Association and Canadian Wind Energy Association (December 2009), "Windturbines: invloed op de beleving en gezondheid van omwonenden", RIVM - GGD Informatieblad medische milieukunde (Update 2013)

⁴ Brief van Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu aan de Tweede Kamer, 31 maart 2011, kenmerk: IENM/BSK-2014/44564

Uit de rapportage externe veiligheid welke onderdeel uitmaakt van de ontwerp-beschikking volgt de conclusie dat de plaatsing van de windturbines geen significant extra risico met zich meebrengt voor het scheepvaartverkeer. De windturbines in dit plan zijn geplaatst op een afstand van circa 78 meter vanaf scheepvaarttransporten en 63 meter uit de rand van de vaarweg. Het windpark voldoet hiermee aan de afstandseisen Rijkswaterstaat voor vaarwegen (cf. Beleidsregel voor het Plaatsen van Windturbines op, in of over Rijkswaterstaatswerken is de afstandseis minimaal 50 meter). Het individueel passanten risico en het maatschappelijk risico is lager dan de normwaarden die in het handboek risicozonering windturbines (v3.1) zijn beschreven voor de waterweg. De risicotoevoeging van de windturbine aan de intrinsieke faalkans van gevaarlijk transport over de waterweg is niet significant (<10%). Derhalve is er geen nieuwe berekening van de risicocontouren van het gevaarlijk transport over de waterweg benodigd. Dit betekent geen externe veiligheidsrisico voor de woonwijk.

Met betrekking tot het LNG station kunnen we in ieder geval melden dat dit een mogelijke toekomstige ontwikkeling kan zijn. Momenteel is het realiseren van een dergelijk LNG station in strijd met het vigerende bestemmingsplan en loopt er ook nog geen procedure om dit mogelijk te maken. Hierbij merken wij op dat bij de beoordeling van de aanvraag om een omgevingsvergunning voor de windturbine rekening moet worden gehouden met de huidige situatie en autonome ontwikkelingen. Eventuele vestiging van een LNG station is geen autonome ontwikkeling. De huidige wet – en regelgeving biedt geen mogelijkheden om rekening te houden met eventuele toekomstige situaties.

Conclusie

De zienswijzen sub 1 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 2 (5)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Locatiekeuze, geluidsoverlast bewoners Zwijndrecht en gezondheid;
- 2) Veiligheid in relatie tot de toekomstige ontwikkeling van een LNG-station

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op de aspecten als genoemd onder 1 en 2 verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1 omdat deze gelijkloidend zijn.

Alternatieve locatiekeuze

Tot slot wordt in een van de zienswijzen een voorstel gedaan met betrekking tot een alternatieve locatiekeuze. Dit voorstel houdt in de windturbine te plaatsen op het bedrijventerrein Dordtse Kil IV nabij de in 2014 vergunde 4 windturbines.

Hierbij merken wij op dat zoals al in de reactie op het aspect Locatiekeuze in zienswijze sub 1 is beschreven de onderhavige locatie voldoet aan zowel provinciaal als gemeentelijk beleid. De locatie is dus als zodanig aanvaardbaar. In dit geval past de locatie van de initiatiefnemer binnen de eerder genoemde kaders. Daarnaast heeft de initiatiefnemer een eigendomspositie voor deze locatie. Zij kunnen dus niet zomaar kiezen voor een andere locatie.

Het is aan het bevoegd gezag om de aanvraag te toetsen aan de eerder genoemde kaders, de geldende wet- en regelgeving waarna zij een belangenafweging maakt om te oordelen of het plan aanvaardbaar is op deze locatie. Op grond van deze beoordeling zijn wij van mening dat het plan aanvaardbaar is en hebben wij geen gronden om de aanvraag, wat de locatiekeuze betreft, af te wijzen.

CONCLUSIE:

De zienswijzen sub 2 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 3 (6)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Communicatie, vooraf niet geïnformeerd
- 2) Geluid & slagschaduw
- 3) Externe veiligheid
- 4) Economische ontwikkeling

1. Communicatie

Samenvatting zienswijze

In zijn algemeenheid stelt de indiener van de zienswijzen dat zij niet vooraf geïnformeerd zijn over de voorgenomen plannen met betrekking tot de plaatsing van de windturbine.

Reactie:

Met betrekking tot communicatie over deze procedure merken wij op dat de aanvraag bij ontvangst is gepubliceerd in de weekbladen binnen de gemeenten Binnenmaas, Dordrecht en Zwijndrecht. Deze zogenoemde publicatieplicht (artikel 3.8 Wabo) geldt echter alleen voor de reguliere procedure. In onderhavige situatie is er sprake van een uitgebreide voorbereidingsprocedure en is publicatie van de aanvraag niet noodzakelijk maar bestaat er een verplichting tot ter inzage legging en openbare kennisgeving van het ontwerpbesluit.

De kennisgeving rond het ontwerpbesluit is vervolgens breed gepubliceerd in de eerder genoemde weekbladen binnen de gemeenten, het Provincieblad, Staatscourant, ruimtelijkeplannen.nl en de internetsites van OZHZ, gemeente Dordrecht, Westelijke Dordtse Oever en het Energiecoöperatie Dordrecht (hierna: ECD).

Daarnaast merken wij op dat door ECD voor de indiening van de aanvraag omgevingsvergunning op 16 november 2016 een inloop avond is georganiseerd voor bewoners, bedrijven en andere belangstellenden in het Duurzaamheidscentrum Weizigt. Over deze bijeenkomst zijn circa 6.000 huis-aan-huis brieven verspreid en zijn brieven bij de bedrijfsverenigingen bezorgd. Aan de bijeenkomst is verder bekendheid gegeven via een persbericht, het gemeentenieuws en de websites van de gemeente, HVC en Drechtse Wind.

Op 18 september 2017 heeft ECD aan de bedrijven in Dordrecht en Zwijndrecht in de omgeving van windmolen Krabbegors een brief verzonden waarin de laatste stand van zaken is weergegeven.

Op 8 november 2017 heeft opnieuw een inloopavond plaatsgevonden georganiseerd door het bevoegd gezag, de gemeente Dordrecht en het ECD. Wederom in het Duurzaamheidscentrum Weizigt. Dit keer naar aanleiding van het afgeven van een 'Verklaring van geen bedenkingen' (26 september 2017) door de gemeenteraad. Bewoners en bedrijven in het bovengenoemde verspreidingsgebied hebben allen een brief (wederom circa 6.000 stuks) over de bijeenkomst bezorgd gekregen. Vervolgens heeft de ontwerpbesluit van 23 oktober tot 4 december 2017 ter inzage gelegen voor het indienen van zienswijzen.

Op basis van het voorgaande kan gesteld worden dat er voldoende is gecommuniceerd en geïnformeerd over deze ontwikkeling en procedure.

2 Geluid & slagschaduw

Samenvatting zienswijze

Indiener van de zienswijze vraagt zich af waarom de windturbine wat geluidsnorm betreft past binnen de structuurvisie terwijl in het verleden er uitbreidingsplannen van in het gebied gelegen bedrijven zijn afgewezen in verband met de overschrijding van vigerende geluidsnormen.

Tevens wordt opgemerkt dat de effecten van slagschaduw werking van de turbine zeer nadelig voor het werkklimaat zal zijn gezien de ligging van haar kantoorgebouw.

Reactie:

Allereerst moet worden opgemerkt dat de beoordeling van de windturbine met betrekking tot het onderdeel geluid niet vergelijkbaar is met de beoordeling van de in de zienswijze genoemde uitbreidingsplannen. In het Activiteitenbesluit milieubeheer staan de wettelijke milieuregels waaraan de windturbines dienen te voldoen. Waarbij windturbines op zich zelf staand moeten worden beoordeeld (dus geen rekening houdend met achtergrondgeluid).

Het geluid van de windturbine telt volgens de Wet geluidhinder niet mee bij het bepalen van het geluid van de industrie op het gehele geluidgezoneerde industrieterrein DordtWest - Grootelindt. De regels voor windturbines zijn wezenlijk anders dan de regels die gelden voor reguliere bedrijven, waarbij de beschikbare geluidsruimte wordt verdeeld over de bedrijven. Het plan is getoetst aan de regels die het Activiteitenbesluit stelt aan windturbines en geconcludeerd kan worden dat het plan voldoet aan deze regels.

Het Activiteitenbesluit stelt ook regels voor slagschaduw (zie artikel 3.14 van dit besluit). Daarin is opgenomen dat bij de beoordeling hiervan alleen rekening wordt gehouden met gevoelige objecten (zoals woningen). Bedrijfsgebouwen en kantoren worden niet aangemerkt als een gevoelig object.

3 Externe veiligheid

Samenvatting zienswijze

Steller van de zienswijzen vraagt zich af of de veiligheidsrisico's die een windturbine met zich meebrengt voldoende zijn afgewogen.

Reactie:

Uit de onderzoeksrapporten met betrekking tot externe veiligheid blijkt dat er momenteel geen bedrijven binnen de veiligheidscontour (PR10-5) van de windturbine liggen. De huidige plaatsing van de windturbine voldoet aan de eisen met betrekking tot externe veiligheid uit het Activiteitenbesluit. Tevens is er bij de huidige plaatsing geen sprake van rotoroverslag over terreinen van derden.

De bedrijven in de omgeving waar grote opslagen van gevaarlijke stoffen aanwezig zijn, zoals bijvoorbeeld Ellis enterprises (voorheen Valvoline) en Standic (voorheen Vopak) liggen ruim buiten, respectievelijk circa 1100 en 500 meter, de identificatieafstand van 316 meter die geldt voor deze windturbine en dus levert dit geen risico op (de feitelijke afstand tussen de windturbine en de perceelgrenzen van deze bedrijven bedraagt respectievelijk circa 1416 en 816 meter). Voor risicobronnen die wel binnen de maximale identificatieafstand vallen, zoals het transport van gevaarlijke stoffen over de vaarweg, is berekend dat de risicotoevoeging van de windturbine verwaarloosbaar is.

4 Economische ontwikkeling

Samenvatting zienswijze

Steller van de zienswijzen voorziet een afremming van de economische activiteit in het gebied als gevolg van de realisatie van de windturbine.

Reactie:

De realisatie van de windturbine op deze locatie leidt niet tot een afremming van de economische activiteiten in dit gebied. Immers het plan voldoet aan de regels van het Activiteitenbesluit, waarbij externe veiligheid en geluid een toetsingskader zijn. De windturbine leidt niet tot een ongunstiger vestigingsklimaat, omdat de gebruiksmogelijkheden zoals deze zijn vastgelegd in het bestemmingsplan, niet zullen wijzigen. Tevens kan de realisatie van de windturbine leiden tot een duurzaam imago van het industrieterrein.

CONCLUSIE:

De zienswijzen sub 3 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 4 (7)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Geluid
- 2) Veiligheid
- 3) Lichthinder

1 Geluid

Samenvatting zienswijze

Steller van de zienswijze voorziet hinder door laagfrequent geluid. Deze geluidsgolven brengen gezondheidsrisico's met zich mee zoals slaapstoornissen en migraine.

Reactie:

Bij het onderzoek naar geluid en het toetsen aan de geluidsnormen wordt rekening gehouden met het geluidsspectrum van de windturbines. Er is bij deze vergunningsprocedure dan ook geen sprake van een apart toetsingskader voor laag frequent geluid (LFG). Bij het bepalen van de normstelling voor windturbinegeluid ($L_{den} = 47$ dB en $L_{night} = 41$ dB) is rekening gehouden met het optreden van laagfrequent geluid (zie ook kennisbericht RIVM, 2015). Laagfrequent geluid is daarmee onderdeel van de $L_{den} = 47$ dB en $L_{night} = 41$ dB geluidsnormen voor windturbines. Uit het Kennisbericht Geluid en Windturbines volgt dat er geen bewijs bestaat dat laagfrequent geluid een bijzondere of belangrijke factor is⁵.

Zoals eerder aangegeven onder sub 1 zienswijze 1 heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu in een brief aan de Tweede Kamer laten weten dat er geen noodzaak bestaat tot het separaat berekenen van laagfrequent geluid.

2 Veiligheid

Samenvatting zienswijze

Er vindt veel scheepsvaartverkeer (waaronder ook transport van gevaarlijke stoffen) plaats nabij de geplande windturbine. Indien er iets mis gaat met de windturbine dan levert dat volgens steller van de zienswijze een extra risico op voor een groot gebied rond het water, inclusief zijn flat.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect externe veiligheid verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 2, omdat deze gelijkkluidend is.

3 Lichthinder

Samenvatting zienswijze

Steller van de zienswijze voorziet hinder van het knipperende licht op de windturbine.

Reactie:

Er worden markeringslichten op de windturbine geplaatst indien windturbines, met een hoogte van 100 meter of meer (tiphoogte) ten opzichte van het maaiveld, binnen een afstand van 120 meter van een snelweg of waterweg zijn gelegen. Deze lichten worden aangebracht voor de luchtvaartveiligheid en voldoen aan de voorschriften zoals gegeven door de Inspectie voor de Leefomgeving en Transport (IL&T). De Oude Maas, als nabij gelegen vaarweg, ligt op een afstand van meer dan 120 meter tot de geplande windturbine. Recentelijk is de definitieve richtlijn voor de toepassing van obstakelverlichting gepubliceerd waarin onder meer alternatieve verlichtingsmethoden zijn vastgelegd ter beperking van hinder.⁶ Eén van de wijzigingen is dat het rode licht in de nacht vastbrandend mag zijn.

Overigens veroorzaken deze markeringslichten gezien de afstanden tot woningen geen lichthinder in de gangbare zin, waarbij woonruimtes in woningen door inschijnen worden opgelicht. Dit zelfde geldt ook als de woningen dichterbij zouden staan want de lampen schijnen niet naar beneden, ze zijn alleen zichtbaar maar veroorzaken geen lichthinder.

In dit verband kan eerder worden gesproken van landschappelijke invloed, door het zichtbaar zijn van de windturbine locatie in de nachtelijke uren (zie bijlage 1 toelichting bij aanvraag d.d. 30 november 2016, sub paragraaf 4.32 obstakel- of markeringsverlichting). Overdag is er sprake van witte knipperende obstakelverlichting, en in de nachtelijke uren van rode vast brandende obstakelverlichting. Er is geen sprake van lichtstraling naar beneden.

Conclusie

De zienswijzen sub 4 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

⁵ bron: kennisbericht Geluid en Windturbines (d.d. juni 2015). Verschillende organisaties, waaronder RIVM, ECN, GGD-GHOR en AEA/ RUG (Energy Academy Europe/Rijksuniversiteit Groningen), zijn betrokken geweest bij het opstellen van het Kennisbericht. RIVM heeft dit recent bevestigd in haar studie ten behoeve van de Zwitserse overheid.

⁶ Informatieblad "Aanduiding van windturbines en windparken op het Nederlandse vasteland, In relatie tot luchtvaartveiligheid", Inspectie Leefomgeving en Transport, 30 september 2016.

Zienswijzen sub 5 (8)

Samenvatting zienswijze

In deze zienswijze spreekt de steller zich uit over het belang van het realiseren van de windturbine en verzoekt hij alle bij de aanvraag en de vergunningprocedure betrokken partijen om zich maximaal in te spannen voor een zo spoedig mogelijke realisatie van de windturbine.

Reactie:

Wij spannen ons te allen tijde in voor een vlotte behandeling van de aanvraag om een omgevingsvergunning. Hierbij hebben wij wel te maken met meerdere partijen en dienen wij de zorgvuldigheidsprincipes in acht te nemen.

Conclusie

De zienswijzen sub 5 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 6 (9+10)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Locatie, structuurvisie
- 2) Belemmering van de bedrijfsvoering(exploitatie) en waardevermindering
- 3) Geluidshinder en slagschaduw
- 4) Externe veiligheid

1 Locatie en structuurvisie

Samenvatting zienswijze

De locatie van de te realiseren windturbine grenst aan het perceel van de steller. Dit is volgens steller in strijd met de Structuurvisie Windenergie van de gemeente Dordrecht.

Reactie:

De structuurvisie stelt afstandscriteria ten aanzien van spoor – en waterwegen, gasleidingen, hoogspanningsleidingen en dijken, bedrijfswoningen. Er worden geen specifieke eisen gesteld voor wat betreft het grenzen aan een bedrijfsterrein. Er is dus geen sprake van strijd met de structuurvisie.

Het geldende bestemmingsplan 'Zeehavens' laat ter plaatste geen kwetsbare objecten toe. Het bedrijf van steller heeft zowel gebouwdelen die in gebruik zijn als kantoorgebouw als gebouwdelen die onderdeel zijn van de fabrieksvloer. Er wordt correct gesteld dat er geen wettelijke grondslag bestaat voor het splitsen van een bedrijfsgebouw in verschillende gedeelten op grond van de wijze waarop die gedeelten worden gebruikt teneinde een gebouw te kunnen kwalificeren als kwetsbaar of beperkt kwetsbaar.

Voor de definitie van beperkt kwetsbare en kwetsbare objecten wordt in het Activiteitenbesluit verwezen naar het Besluit externe veiligheid inrichtingen. In de Nota van toelichting van het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) wordt het volgende gesteld:

"Indien een object bestemd is voor kwetsbare én beperkt kwetsbare functies, of voor beperkt kwetsbare functies en voor functies die niet zijn ingedeeld in een van beide categorieën, moet voor de beoordeling van de kwetsbaarheid worden uitgegaan van de meest kwetsbare functie. Een gebouw waarin zowel woningen als kleine kantoren zijn gevestigd, moet dus worden beschouwd als een kwetsbaar object."

Uit de vergunning van de steller blijkt dat een kantoorgedeelte op de eerste verdieping van het bedrijfspand aanwezig is. Aanvullende indelingstekeningen met ruimte aanduiding van de begane grond en kantoorverdieping geven ook aan dat er slechts op één verdieping (gedeeltelijk) een kantoor is gevestigd. Daarnaast is bij een inventariserende controle bevestigd dat er alleen een kantoor is op de eerste verdieping. Het feitelijke gebruik is dus dat er sprake is van minder dan 1500m² kantoorvloeroppervlak op deze locatie. Daarmee is sprake van een beperkt kwetsbaar object.

In de uitgevoerde risicoanalyse voor de windturbine wordt aangetoond dat het kantoorgedeelte van het pand buiten de PR10⁻⁶ contour ligt. Omdat het object als geheel beschouwd moet worden zou dit onvoldoende motivatie geweest zijn wanneer er sprake was van een kwetsbaar object. Aangezien het object op basis van de grootte van het kantoor echter beschouwd wordt als een beperkt kwetsbaar object, en het vigerende bestemmingsplan de vestiging van kwetsbare objecten ook niet toestaat, wordt er wel aan de normen voldaan.

2 Belemmering van de bedrijfsvoering en waardevermindering

Samenvatting zienswijze

De plaatsing van de te realiseren windturbine op de huidige beoogde locatie zal een aanzienlijke operationele beperking voor de steller van de zienswijze met zich meebrengen. Daarnaast zullen de ontwikkelingsmogelijkheden op het "Duivelseiland" worden beperkt, waardoor ook de economische waarde van de grond zal dalen.

Steller is bevreesd dat haar terrein in waarde zal dalen wanneer de operationele en eventuele ontwikkelingsmogelijkheden op haar perceel worden beperkt door de plaatsing van de windturbine op de beoogde plaats.

Reactie:

De komst van de windturbine zal de exploitatiemogelijkheden niet beperken. De exploitatiemogelijkheden voor dit gebied zijn beschreven in het geldende bestemmingsplan 'Zeehavens' en het windenergiebeleid van de gemeente Dordrecht.

Exploitatiebeperking zou kunnen ontstaan door de risico's de windturbine met zich meebrengt op het gebied van externe veiligheid. Als toetsingskader gelden de eisen voor beperkt kwetsbare objecten kwetsbare objecten. Deze zijn respectievelijk niet toegestaan in het windenergiebeleid van de gemeente Dordrecht en het geldende bestemmingsplan 'Zeehaven'.

Gelet op het 2^e deel van deze zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op zienswijze sub 3, zienswijze 4 omdat deze gelijkluidend is.

3 Geluidshinder en slagschaduw

Samenvatting zienswijze

De te verwachten geluidshinder en slagschaduw als gevolg van de windturbine zal, gelet op het feit dat de windturbine grenst aan het terrein van steller van invloed zijn op de werk- en leefbaarheid op het terrein.

Reactie:

Bedrijfspanen zijn formeel niet hindergevoelig en voor geluid en slagschaduw zijn dan ook geen norm gesteld (voor de hinderduur).

Op basis van artikel 3.14a lid 1 Activiteitenbesluit zijn woningen op een geluidgezoneerd bedrijventerrein geen geluidgevoelige objecten die moeten worden getoetst voor windturbinegeluid. De gemeentelijke structuurvisie windenergie geeft echter aan dat bedrijfswoningen op het geluidgezoneerde bedrijventerrein wel worden beschouwd als geluidgevoelige objecten. Op het terrein van steller komen echter geen bedrijfswoningen voor.

Als de zon schijnt kunnen windturbines middels de draaiende wieken een bewegende schaduw veroorzaken, die slagschaduw wordt genoemd. Volgens de regelgeving mag deze slagschaduw bij woningen in de (directe) omgeving nauwelijks hinder veroorzaken. Hiervoor is een norm opgesteld. Als er gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten slagschaduw optreedt, moeten er maatregelen genomen te worden om de slagschaduw te voorkomen.

In de praktijk kan bij bedrijfspanen de slagschaduw wel als hinderlijk worden ervaren. Er is echter geen reden om voor bedrijfspanen, hetzelfde beschermingsniveau als voor woningen te hanteren gezien de beperkte aanwezigheidsduur van mensen met kantoor en bedrijfstijden, weekenden en vrije dagen. Wel wordt hieronder vanwege het bepaalde in de Structuurvisie Windenergie, als ook vanuit het oogpunt van een 'goede ruimtelijke ordening', nader aandacht besteed aan potentiële slagschaduw op de aanwezige bedrijven. Uit de ruimtelijke onderbouwing welke deel uitmaakt van de beschikking valt af te leiden dat voornoemde bedrijf binnen de "rode 5-uurs contour valt (zie ook de figuur in bijlage I van deze notitie). De bedrijfspanen van steller bestaan voornamelijk uit bedrijfshallen met kantoorruimte. Dergelijke bedrijfshallen hebben beperkt ramen en de kantoorruimte is van de windturbine af gekeerd en wordt tevens door de bedrijfsgebouwen afgeschermd. Gelet hierop wordt verwacht dat daar minimaal slagschaduwhinder op zal treden.

Daarnaast heeft de initiatiefnemer aangegeven dat de indiener van de zienswijze in overleg kan treden met de hem over mogelijke 'mitigerende maatregelen'. Dergelijke maatregelen kunnen alleen vanuit een goed overleg en een onderlinge relatie tussen burens tot stand komen. Deze kunnen niet vanuit de vergunningverlening worden opgelegd. Voor bedrijfspanden/kantoren (=kantoren) geldt dat ze formeel niet hindergevoelig zijn en er is daarom ook geen wettelijke norm voor opgesteld. In de praktijk echter kan slagschaduw bij kantoren voor overlast zorgen.

Hierbij moet opgemerkt worden dat HVC een vergelijkbare norm voor de kantoren toepast als voor woningen, dat wil zeggen de windturbine wordt uitgerust met een slagschaduwprogrammering, die de slagschaduwhinder voor kantoren (mocht dat überhaupt nodig zijn) terugbrengt tot circa 6 uur per jaar. Buiten kantooruren en in de weekenden wordt de windturbine niet stilgezet.

In bijlage I van deze notitie is een aanvullen slagschaduwonderzoek Bedrijven Windturbine Krabbegors ingevoegd.

4 Externe veiligheid

Samenvatting zienswijze

Het is steller niet bekend wat de effecten zullen zijn van het plaatsen van de windturbine op de in de aanvraag genoemde locatie. Stellers vrezen dat hun werknemers die in de nabijheid van de windturbine werken een groter veiligheidsrisico lopen.

Reactie:

Bij de afweging of een bepaald risico al dan niet aanvaardbaar is, speelt een rol wat men wil beschermen. Het aantal, de verblijftijd, de fysieke of psychische gesteldheid van mensen en de aanwezigheid van adequate vluchtmogelijkheden zijn factoren die in dit verband relevant zijn. Daarom maken het Besluit externe veiligheid inrichtingen (Bevi) en het Besluit externe veiligheid buisleidingen onderscheid tussen kwetsbare en beperkt kwetsbare objecten. Met dit onderscheid worden bepaalde groepen mensen in het bijzonder beschermd. Tot de kwetsbare objecten behoren bijvoorbeeld woningen, ziekenhuizen, scholen en kantoorgebouwen groter dan 1500 m². Voorbeelden van beperkt kwetsbare objecten zijn onder andere verspreid liggende woningen met een dichtheid van maximaal twee woningen per hectare, restaurants, hotels, winkels, sportcomplexen.

Uit de analyse externe veiligheid valt af te leiden dat binnen het plaatsgebonden risico contour (PR10-6) geen kwetsbare objecten zijn gelegen (zie tevens de reactie onder kop 1, locatie en structuurvisie). Tevens worden gebouwen behorende bij de eigen inrichting niet beoordeeld in het kader van externe veiligheid. De huidige plaatsing van de windturbine kan voldoen aan de eisen met betrekking tot externe veiligheid uit het Activiteitenbesluit. Tot slot merken wij op dat bij de huidige plaatsing geen sprake is van rotoroverslag over terreinen van derden.

CONCLUSIE:

De zienswijzen sub 6 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 7 (11)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Locatie
- 2) Communicatie
- 3) Participatie
- 4) Initiatiefnemer
- 5) Belemmering van de bedrijfsvoering(exploitatie)
- 6) Geluid
- 7) Externe veiligheid
- 8) Fijnstof
- 9) Bodem
- 10) Rendement en verwijderen na einde levensduur

1 Locatie

Samenvatting zienswijzen

Steller is van mening dat de Zwijsdrechtse bevolking benadeeld wordt ten opzichte van de Dordtse bevolking door de windturbine veel dichter bij de Zwijsdrechtse woonwijk (Kort Ambacht) te plaatsen. Dordrecht exporteert de overlast van haar windturbine naar Zwijsdrecht.

Verder is steller van mening dat er sprake is van belangverstrengeling tussen de gemeente die gronden aan moet wijzen (en dus de locatiekeuze bepaalt) en de commerciële belangen van dezelfde gemeente als uitgever van de gronden.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect locatie als genoemd onder de zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 1, omdat deze gelijkkluidend zijn.

De Structuurvisie windenergie van de gemeente Dordrecht houdt geen rekening met de eigendomssituatie in de verschillende deelgebieden. De zones waarbinnen wel of geen windturbines geplaatst kunnen worden zijn bepaald op basis van de beperkingen vanuit geldende wet- en regelgeving. Daarnaast is HVC eigenaar van het perceel waarop de windturbine geplaatst dient te worden en niet de gemeente Dordrecht.

2 Communicatie

Samenvatting zienswijzen

De Zwijsdrechtse bevolking is pas in november 2016 geïnformeerd over de plannen. Dit is te laat omdat de eigenlijke besluitvorming al grotendeels in een eerder stadium heeft plaatsgevonden.

Reactie:

Wij verwijzen hier kortheidshalve naar de samenvatting en de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 3, zienswijze 1, omdat deze gelijkkluidend is.

Tevens merken wij op dat de eigenlijke besluitvorming op dit plan heeft nog niet plaatsgevonden. Deze vindt pas plaats als wij de definitieve omgevingsvergunning verlenen nadat er instemming is verkregen van de raad van de gemeente Dordrecht middels de definitieve verklaring van geen bezwaar. Derhalve zijn er ook geen belangen geschonden en hebben belanghebbenden nu de mogelijkheid om in te spreken.

3 Participatie

Samenvatting zienswijzen

De inwoners van Zwijsdrecht worden onvoldoende in het participatieproces betrokken.

Reactie:

De initiatiefnemer werkt samen met de burgercoöperatie Drechtse Wind. Deze coöperatie geeft de burger participatie vorm. Drechtse Wind is leden aan het werven die kunnen participeren in de windturbine. Momenteel heeft deze coöperatie zo'n 300 leden, waaronder ook inwoners van de gemeente Zwijsdrecht. Alle bewoners uit de Drechtsteden en nabij gelegen gemeenten kunnen lid worden van deze burgercoöperatie en na de realisatie participeren in de windturbine. Zie hiervoor ook de website www.drechtsewind.nl

4 Initiatiefnemer

Samenvatting zienswijzen

De gemeente Dordrecht is initiatiefnemer van de plannen. Dit in tegenstelling tot wat de gemeente Dordrecht zelf aangeeft.

Reactie:

In september 2011 hebben de gemeente Dordrecht en HVC gezamenlijk de Energie coöperatie Dordrecht (ECD) opgericht. Gemeente Dordrecht is voor 50% eigenaar van ECD. In 2016 heeft HVC, in opdracht van de ECD, een vergunningaanvraag voor de windturbine opgesteld binnen de kaders van de structuurvisie Windenergie. Bij ons is niet bekend dat Dordrecht iets anders heeft beweerd. Er is geen sprake van een ontoelaatbare situatie iedereen kan namelijk gebruik maken van het gemeentelijke beleidskader. ECD heeft niet het alleenrecht.

5. Belemmering van de bedrijfsvoering(exploitatie)

Samenvatting zienswijzen

Heeft er een onderzoek plaatsgevonden naar de impact op de bedrijven door de realisering van deze windturbine?

Heeft het bevoegd gezag in zijn belangenafweging ook aandacht besteed aan de kans dat deze bedrijven als zij hinder ondervinden van deze windturbine vertrekken en het effect hiervan op de werkgelegenheid?

Reactie:

Wij verwijzen kortheidshalve hier naar de reactie in sub 6, zienswijze 2.

6. Geluid

Samenvatting zienswijzen

Is het de redenering dat het plaatsen van een windturbine voor de geluidbelasting niet uitmaakt omdat de geluidsbelasting toch al te hoog was niet het omkeren van de werkelijkheid en moet deze te hoge geluidsbelasting niet worden teruggebracht?

In de aanvraag ontbreekt een rapport dat wat zegt over de gezondheidseffecten van de turbine op de mens.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect geluid als genoemd onder de zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 1 en sub 3 zienswijze 2, omdat deze gelijkkluidend zijn.

7. Externe veiligheid

Samenvatting zienswijzen

Hoe wordt er voorkomen dat er door radarverstoring of afvliegende delen ongelukken met de scheepvaart kunnen gebeuren?

Reactie:

Er is door initiatiefnemer onderzoek gedaan naar eventuele verstoring van de radar van de verkeersbegeleiding. Uit dit onderzoek blijkt dat er voldoende rekening is gehouden met eventuele radarverstoring.

Voor de overige beantwoording van deze zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 2, omdat deze gelijkkluidend is.

8. Fijnstof

Samenvatting zienswijzen

Een windturbine zorgt voor verplaatsing van fijnstof. Welke maatregelen worden genomen om fijnstof terug te dringen?

Reactie:

De luchtkwaliteit wordt beoordeeld aan de hand van de luchtkwaliteitseisen waarvan de hoofdlijnen van deze regelgeving zijn te vinden in hoofdstuk 5, titel 5.2, van de Wet Milieubeheer. In onderhavige situatie is geen sprake van een feitelijke of dreigende overschrijding van de grenswaarde. Daarnaast heeft het project geen emissies van luchtverontreinigende stoffen tot gevolg. Wel kan een windturbine effect hebben op de verspreiding van luchtverontreiniging. Uit modelstudies blijkt dat dit effect zeer beperkt is. Afhankelijk van de afstand tussen bron en windturbine en het hoogteverschil kan een lichte verlaging of verhoging van de concentraties optreden. In het geval van lage bronnen, zoals ertsoverslag en scheepvaart, is de invloed niet noemenswaardig. Daarmee is er ook geen extra risico voor de gezondheid. Er kan geconcludeerd worden dat de luchtkwaliteit niet "in betekenende mate" zal verslechteren.

9. Bodem

Samenvatting zienswijzen

Uit de aanvraag om omgevingsvergunning en de rapportage van Pondera staat dat er in 1997 en in 2001 het advies is gegeven om de grond te saneren. Deze saneringen zijn niet uitgevoerd terwijl dit eigenlijk wel zou moeten.

Reactie:

Op de locatie is een sterke bodemverontreiniging aangetoond. Deze dient onder sanerende condities te worden verwijderd of te worden geïsoleerd. Onderstaande is in 2015 naar aanleiding van de voorbereiding op de aanvraag voor de omgevingsvergunning geadviseerd.

In de procesbeschrijving, opgenomen in de ruimtelijke onderbouwing, zijn een aantal onderzoeken beschreven die voorafgaand aan de bouw worden uitgevoerd.

Het bodemonderzoek uit 2014 is naar behoren en conform de NEN-5740 richtlijnen (uitgave 2009) uitgevoerd. Uit de bij ons beschikbare bodeminformatie blijkt dat op de locatie sterke verontreinigingen met zware metalen in de grond zijn aangetoond. Verder zijn mogelijk verontreinigingen met asbest en tributyltin in de bodem aanwezig. Dit dient nader te worden onderzocht. Op de locatie is sprake van een geval van ernstige bodemverontreiniging zoals bedoeld in artikel 1 van de Wet bodembescherming (Wbb).

Gelet op de beschikbare bodeminformatie kan de aangevraagde omgevingsvergunning conform de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), artikel 6.2c, wel verleend worden, echter nog niet in werking treden. Dat wil zeggen dat er nog niet kan worden begonnen met de realisatie van het bouwplan. De omgevingsvergunning treedt pas in werking als het bevoegd gezag heeft ingestemd met een BUS-melding dan wel een saneringsplan.

Procedure BUS-melding

In de meeste gevallen kan het saneringsplan bestaan uit een melding in het kader van het Besluit uniforme saneringen (BUS). De wettelijk vastgestelde termijn van deze procedure bedraagt maximaal 5 weken. De instemmingsbrief van het bevoegd gezag Wbb heeft ten aanzien van de omgevingsvergunning dezelfde status als een instemming op het saneringsplan. Na ontvangst van de instemmingsbrief op de BUS-melding treedt de omgevingsvergunning alsnog in werking.

Procedure regulier saneringsplan

Indien er sprake is van een verontreiniging of een saneringsmethode waarbij een procedure volgens BUS niet mogelijk is, moet het reguliere traject uit de Wbb worden doorlopen. Dit betekent dat er een formeel besluit ten aanzien van het geval van bodemverontreiniging en het saneringsplan moet worden genomen. Wij raden aan om in deze gevallen contact op te nemen met het bevoegd gezag Wbb over de mogelijkheden en de te volgen procedure.

De vaststelling van dit besluit kost normaliter circa 8 weken, maar kan afhankelijk van de complexiteit uitlopen tot 15 weken. Na vaststelling van dit besluit treedt de omgevingsvergunning alsnog in werking.

10. Rendement en verwijderen na einde levensduur**Samenvatting zienswijzen**

In eerdere presentaties van de gemeente is aangegeven dat een windturbine minstens 180 meter moet zijn om renderend te zijn. Echter de gemeente Binnenmaas heeft in een andere situatie zijn vergunning voor wat betreft de hoogte van de windturbines moeten aanpassen omdat deze anders niet renderend zouden zijn. Hoe kan het dan in deze situatie een kleinere windturbine wel renderend zou zijn?

Wie is verantwoordelijk voor het verwijderen van de windturbine als deze het einde van zijn economische (en technische) levensduur heeft bereikt en hoe wordt voorkomen dat de gemeenschap hier niet voor opdraait?

Reactie:

Dit heeft onder andere te maken met de lokale situatie. In de situatie van Binnenmaas stonden in de nabijheid van de turbines bomen. Deze veroorzaken turbulentie die het rendement van de turbines beïnvloeden. Een hoogte van minimaal 180 meter was nodig om hier geen last van te hebben.

De rentabiliteit van een windturbine hangt van een aantal factoren, waaronder: de hoogte van de benodigde investering, de operationele kosten zoals grondhuur, verzekering, netaansluitingskosten, etc., de energieproductie, de energieprijzen en de subsidievoorwaarden.

Op basis daarvan zijn een 3-tal exploitatiescenario's opgesteld: een positieve, een negatieve en een gemiddelde scenario. Het zakelijk besluit om te investeren in deze windturbine is genomen op basis van deze drie scenario's, waarbij de windturbine nog steeds economisch rendabel is bij het negatieve, c.q. minst gunstige scenario.

De windturbine staat op de grond die in eigendom is van HVC. T.a.v. de verwijdering aan het einde van zijn economische (en technische) levensduur zullen in de huurovereenkomst afspraken worden gemaakt met HVC. Deze kosten komen niet ten laste van de gemeenschap.

Conclusie

De zienswijzen sub 7 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 8 (12)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Geluidsoverlast en slagschaduw
- 2) Aanvraag omgevingsvergunning
- 3) Externe veiligheid
- 4) Lucht
- 5) Bodem
- 6) Initiatiefnemers
- 7) Locatie (maritieme topregio, Dordtse Kil III en IV en Merwedezone
- 8) Gelijkheidsbeginsel
- 9) Communicatie

1. Geluidsoverlast en slagschaduw

Samenvatting zienswijzen

De zogenoemde "400 meter" afstandsnorm als het gaat om geluid en slagschaduw blijkt in de praktijk niet op te gaan als het gaat om het voorkomen van overlast.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect geluid als genoemd onder de zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 1, omdat deze gelijkluidend zijn.

Tevens merken wij op dat bij geen enkele woning van derden meer dan de voorgestelde streefwaarde van 6 uur slagschaduw hinder per jaar optreedt. De door de steller veronderstelde 400 meter norm is niet gebruikt in de rapportages behorende bij de aanvraag.

2. Aanvraag omgevingsvergunning

Samenvatting zienswijzen

Er is een aanvraag ingediend voor één windturbine. Echter er wordt in de aanvraag regelmatig gesproken over een windpark. De vrees is dat er in de toekomst nog meer windturbines worden gerealiseerd op deze locatie waardoor er een onleefbare situatie voor de bewoners van Zwijndrecht ontstaat.

Reactie:

Onderhavige aanvraag heeft betrekking op één windturbine. Er zijn momenteel geen aanvragen of plannen voor de realisatie van meer turbines op deze locatie.

3. Externe veiligheid

Samenvatting zienswijzen

De windturbine wordt gesitueerd naast een drukke vaarroute dat ook veel chemische transportbewegingen kent. Eventuele radarstoring kan door de aanwezigheid van een windturbine en industrie met chemie een catastrofale uitwerking hebben als het misgaat. Daarnaast zal door de komst van deze windturbine en de plannen voor de bouw van een LNG-station de veiligheid in de wijk alleen maar meer onder druk komen te staan.

Reactie:

Gelet op de inhoud van deze zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op zienswijzen sub 1, zienswijze 2 en sub 7, zienswijze 7 omdat deze gelijkluidend zijn.

4. Lucht**Samenvatting zienswijzen**

De windturbine zorgt voor verdere verplaatsing van fijnstof, door o.a. de aanwezigheid van de industrie en het scheepvaartverkeer wat wederom een extra risicofactor oplevert voor de gezondheid.

Reactie:

Gelet op de inhoud van deze zienswijzen verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op zienswijze sub 7, zienswijze 8 omdat deze gelijkluidend zijn.

5. Bodem**Samenvatting zienswijzen**

Waarom krijgt de bodemsanering, die misschien allang had moet plaatsvinden gezien de bodemvervuiling en de risico's hiervan klaarblijkelijk uitstel van het bevoegd gezag?

De PFOA besmettingscirkel betreft ook onderhavige locatie. Dit betekent dat volgens het beleid van de gemeente grond hier niet mag worden afgevoerd. Wat zijn de gevolgen voor het grondwater als op deze locatie 20 meter lange heipalen de grond in moeten en zijn er al afspraken gemaakt als de turbine na zijn levensduur verwijderd moet worden?

Reactie:

Gelet op de inhoud van het eerste deel van deze zienswijzen verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op zienswijze sub 7 zienswijze 9 omdat deze gelijkluidend is.

Voor het onderdeel PFOA kunnen wij u het volgende meedelen. Op de locatie zal in de bodem PFOA voorkomen. Grond met PFOA kan niet standaard op basis van het Besluit bodemkwaliteit worden hergebruikt. Saneringsgrond welke naar een erkend verwerker dient te worden afgevoerd, zal eveneens onderzocht moeten zijn op PFOA. De erkend verwerker dient op de hoogte te worden gesteld van de PFOA gehalten in de grond.

6. Initiatiefnemers**Samenvatting zienswijzen**

Hoe verhoudt zich het feit dat de initiatiefnemers HVC en het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard, tot de daadwerkelijke, lokale belangen van de burgers en bedrijven?

Is er gelet op het vorenstaande sprake van een onafhankelijk transparant besluitvormingsproces, waar draagvlak van en het beheersen van een goed en veiligheid woon- en leefklimaat voor burgers door de overheid gegarandeerd dient te worden?

Reactie:

Door een onjuiste, niet bedoelde verwijzing op de website van de windturbine is de suggestie gewekt dat HHSK de windturbine zou financieren. Dat is echter niet het geval. De onjuiste verwijzing is inmiddels verwijderd.

7. Locatie (maritieme topregio, Dordtse Kil III en IV en Merwedezone)**Samenvatting zienswijzen**

Deze vijfde turbine wordt beheerd door de ECD, waarin de gemeente Dordrecht, HVC en Drechtse Wind zijn vertegenwoordigd. Gelet hierop de vraag waarom moet deze turbine juist op deze locatie komen en niet elders en waarom te dicht op de Zwijndrechtse woonwijk die ook blijkens de aanvraag te boek staat als matig tot tamelijk slecht qua cumulatieve geluidsbelasting?

Er is bij de locatiekeuze slechts gekeken naar de locatie "Duivelseiland" als een reeds gezonde industrieterrein, zonder rekening te houden met de belangen van de burgers in Zwijndrecht, die rond het bedrijventerrein wonen en werken.

Er is in onderzoeken naar locatiekeuze aangegeven dat er op Dordtsche Kill IV meer dan voldoende ruimte is voor aanvullende windturbines. Waarom wordt de windturbine niet hier gerealiseerd?

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect locatie als genoemd onder de 1^e en de 2^e zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 1, omdat deze gelijkkluidend zijn.

Tot slot moet worden opgemerkt dat de locatiekeuze aan de aanvrager is.

8. Gelijkheidsbeginsel

Samenvatting zienswijzen

Steller van de zienswijze constateert dat de overige Drechtstedengemeenten geen hinder zullen ondervinden van de te realiseren windturbine. De windturbine wordt binnen 1 kilometer van honderden Zwijndrechtse woningen gerealiseerd tegenover geen enkele Dordtse woning. De reden om de locatie Merwedezone tegenover buurgemeente Papendrecht af te wijzen voor de plaatsing van windturbines had met name betrekking op overlast en gebrek aan draagvlak van omwonenden. Is hier geen sprake van schending van het gelijkheidsbeginsel?

Reactie:

Van schending van het gelijkheidsbeginsel is geen sprake. Elke locatie heeft zijn bijzondere kenmerken; het initiatief voor de plaatsing van de windturbine wordt hierop beoordeeld, met inachtneming van relevante wet- en regelgeving en het beleid van de provincie Zuid-Holland en de gemeente Dordrecht. De reden dat de Merwedezone is afgevallen in de Structuurvisie Windenergie van de gemeente Dordrecht is dat het groepsrisico van Chemours / Du Pont op dit moment al wordt overschreden. De plaatsing van een windturbine daar zou altijd een kleine toename van risico's betekenen. In het gemeentelijke beleid is dit niet acceptabel, wij willen de groepsrisico overschrijding aldaar terugbrengen. In het Zeehavengebied is geen sprake van een overschrijding van het groepsrisico, waardoor plaatsing van windturbines wel mogelijk is, zoals vastgelegd in de structuurvisie Windenergie.

9. Communicatie

Samenvatting zienswijzen

Tijdens de georganiseerde informatieavonden in november 2016 en november 2017 stond het besluit al vast. De burgers van Zwijndrecht hebben door het ontbreken van de juiste en tijdige communicatie vanuit zowel Dordrecht als Zwijndrecht geen kans gehad om zich te formeren en bezwaar aan te tekenen.

Reactie:

Wij verwijzen hier kortheidshalve naar de samenvatting en de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 3, zienswijze 1 en de reactie op de zienswijze genoemd in sub 7 zienswijze 2, omdat deze gelijkkluidend zijn.

Conclusie

De zienswijzen sub 8 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 9 (13)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Doelstellingen Duivelseiland
- 2) Belemmeringen exploitatiemogelijkheden
- 3) Belangenafweging
- 4) Huidig gebruik bestaande opstallen

1 Doelstellingen Duivelseiland

Samenvatting zienswijzen

Steller van de zienswijze geeft aan dat zij op 1 januari 2013 een samenwerkingsovereenkomst met de gemeente heeft gesloten. Doel van de samenwerking is het verstreken van de (sociaal) economische positie, genereren van meer bedrijvigheid, creëren van meer werkgelegenheid etc. Tegen deze achtergrond is ook de Structuurvisie Windenergie in 2016 tot stand gekomen.

Uit deze visie blijkt ook uitdrukkelijk dat er gestreefd wordt naar een planmatige, optimale verdeling van windturbines over het gebied, en dat het niet de bedoeling is dat de plaatsing van windturbines de vestiging van bedrijven bemoeilijkt.

Reactie:

In de Structuurvisie Windenergie zijn randvoorwaarden opgenomen op basis waarvan plaatsing van windturbines in het gebied mogelijk is. Deze randvoorwaarden zijn in samenspraak met de indiener van de zienswijze opgesteld. De structuurvisie geeft de maximale mogelijkheden weer waarbinnen windturbines kunnen worden ontwikkeld. Een planmatige, optimale verdeling is niet alleen afhankelijk van ruimtelijke factoren, maar ook grondposities en de bereidheid van grondeigenaren een windturbine te realiseren. De locatiekeuze is uiteindelijk aan de initiatiefnemer.

Indien een aanvraag voldoet aan de in de structuurvisie windenergie gestelde randvoorwaarden, wordt de vestiging van bedrijven niet bemoeilijkt. Immers, de randvoorwaarden zijn dusdanig geformuleerd dat er geen sprake kan zijn van belemmeringen van de gebruiksmogelijkheden van aangrenzende percelen ten opzichte van de huidige mogelijkheden, zoals deze zijn vastgelegd en juridisch bindend in het bestemmingsplan 'Zeehavens'.

2 Belemmeringen exploitatiemogelijkheden

Samenvatting zienswijzen

Steller van de zienswijze heeft zorgen als het gaat om de uitstralingseffecten op het gebied van externe veiligheid en geluid. Anders dan in het ontwerpbesluit is aangegeven, beperkt de voorgenomen plaatsing van de windturbine wel degelijk de ontwikkelingsmogelijkheden in het gebied.

In het kader van de goede ruimtelijke ordening verdient het de voorkeur het beperkingengebied binnen het eigen bedrijfsp perceel van HVC blijft.

Tevens blijkt uit het ontwerp-besluit niet dat er op enige wijze rekening is gehouden met geluidshinder van uit de windturbine ten aanzien van de (aanpalende) bedrijfsp percelen.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspecten externe veiligheid en geluid verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijzen 1 en 2, omdat deze gelijkluidend zijn.

In de Structuurvisie Windenergie Dordrecht wordt gesteld dat opslag van gevaarlijke stoffen buiten de identificatieafstand van windturbines dient te blijven, en dat procesinstallaties en tankparken eveneens gezien worden als kwetsbare objecten (in het kader van veiligheid windturbines). De ontplooiing van toekomstige risicovolle activiteiten binnen de maximale identificatieafstand van de windturbine kan daardoor beperkt worden. Echter bij het opstellen van de structuurvisie windenergie van de gemeente Dordrecht is het concept ontwikkelingsprofiel voor de zeehaven Dordrecht van het havenbedrijf (HBr) betrokken. Dit concept segmenteert de zeehaven op de volgende wijze:

- Zuidzijde Zeehaven vestiging bedrijven in de sector natte bulk (procesinstallaties en tankparken)
- West en Oostzijde zeehaven vestiging bedrijven in de sector stukgoed.
- Het zuidelijk deel van Duivels eiland vestiging bedrijven in de sector stukgoed/maritieme dienstverlening
- Noordelijk deel van Duivelseiland en de zeehaven vestiging van bedrijven in de sector maritieme dienstverlening.

Ten opzichte van het huidige gebruik van de zeehaven (passend binnen hierboven geschetste segmentatie) is er geen beperking van de ontwikkelmogelijkheden. Van een beperking van de toekomstige ontwikkelmogelijkheden is slechts sprake wanneer sterk wordt afgeweken van de beoogde segmentering .

3 Belangenafweging

Samenvatting zienswijzen

Anders dan in het ontwerpbesluit (blz. 6) wordt gesuggereerd is er in de periode voorafgaand aan de aanvraag door HVC geen sprake geweest van afstemming van de aanvraag. De belangen van derden en de economische (haven)ontwikkeling van het Zeehavengebied en van Duivelseiland in het bijzonder zijn niet op een betekenisvolle manier betrokken bij de aanvraag en evenmin bij het ontwerpbesluit.

Reactie:

De locatie van de windturbine is een locatie die past binnen beleid van ons (Visie Ruimte en Mobiliteit) en het beleid van de gemeente Dordrecht (structuurvisie 'Windenergie op het eiland van Dordrecht'). Beide kaders houden rekening met balans tussen landschap en ruimtelijke kwaliteit. De structuurvisie van gemeente Dordrecht geeft aanvullende randvoorwaarden die voornamelijk betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid. De gekozen locatie voldoet aan de uitgangspunten van dit beleid. Bij het opstellen van dit beleidskader worden de belangen, voor zover deze geraakt worden, meegewogen.

4 Huidig gebruik bestaande opstallen

Samenvatting zienswijzen

Er zijn in de bedrijfspanden van HVC op dit moment mensen gehuisvest in het kader van 'anti-kraak'. Hiervan is in het ontwerpbesluit geen rekenschap gegeven. Vorenstaande roept de vraag op of de omgevingsvergunning voor de activiteit milieu voor de ter plaatse voorheen gevestigde inrichting nog van toepassing is. Indien de vergunning niet meer van toepassing is dan is Gedeputeerde Staten ten onrechte aangemerkt als bevoegd gezag in deze procedure.

Reactie:

HVC heeft het kantoorpand voorzien van anti-kraak bewoning. De overeenkomst ten behoeve van deze anti-kraakbewoning heeft als kenmerk dat deze op zeer korte termijn opgezegd kan worden. Indien noodzakelijk zal HVC deze overeenkomst dan ook bij de realisatie van de windturbine opzeggen.

Met betrekking tot de opmerking dat wij ten onrechte zijn aangemerkt als bevoegd gezag merken wij het volgende op. Op het perceel van Leeuwenhoekweg 33 is op 20 april 2010 hebben wij een beschikking aan HVC afgegeven voor een Bio-energiecentrale (hierna te noemen BEC). Daarnaast is in 2011 en 2012 vergunning verleend voor het milieuneutraal veranderen van de inrichting. Deze omgevingsvergunning heeft betrekking op het opslaan van witgoed en de aanvoer, afvoer en tijdelijke opslag van zeecontainers, gevuld met vaatjes risico houdend, specifiek ziekenhuisafval. Ook hier zijn wij bevoegd gezag.

De in de revisievergunning gestelde termijn waarna de omgevingsvergunning vervalt, heeft geen betrekking op de nadien verleende vergunningen. Hoewel de revisievergunning voor wat betreft de activiteit BEC is vervallen, is daarmee niet de gehele vergunning vervallen. Uit de veranderingsvergunningen volgt dat de voorschriften van de revisievergunning (ten dele) ook betrekking hebben op de vergunde veranderingen. Die delen van de voorschriften van de revisievergunning (dus voorschriften die gaan over opslag, maar bijvoorbeeld ook algemene voorschriften over onderhoud van het terrein en afscherming daarvan) gelden dus nog. Aangezien er in de milieu neutrale veranderingen gesproken wordt over het opslaan van ziekenhuisafval in zeecontainers is het aannemelijk dat de grens van 50 ton ziekenhuis/ gevaarlijk afval gehaald kan worden op enig moment. Hiermee zijn wij bevoegd gezag voor dit terrein.

Conclusie

De zienswijzen sub 9 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 10 (14)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Bouwhoogte
- 2) Slagschaduw
- 3) Geluid
- 4) Lichtreflectie
- 5) Externe veiligheid
- 6) Goede ruimtelijke ordening

1 Bouwhoogte

Samenvatting zienswijzen

De windturbine moet volgens de begripsbepalingen uit het bestemmingsplan worden aangemerkt als een gebouw. Ter plaatse geldt een maximum bouwhoogte van 45 meter voor gebouwen. Uit de overwegingen van het ontwerp besluit is niet gebleken hoe met inachtneming van ex. artikel 2.12, eerste lid, sub a., onder 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) deze aanzienlijke overschrijding is afgeweken en ook is onderbouwd met het oog op belangen van omwonenden. Daarbij moet worden opgemerkt dat dergelijke gebouwen of bouwwerken in de omgeving niet een dergelijke hoogte bereiken.

Reactie:

Het bouwwerk is functioneel en voor wat betreft de bouwhoogte in strijd met het geldende bestemmingsplan. Op grond van artikel 2.12 eerste lid, onder a, sub 3° van de Wabo kan middels een omgevingsvergunning worden afgeweken van het bestemmingsplan indien de aanvraag goede ruimtelijke ordening is. Daarvoor is een ruimtelijke onderbouwing aangeleverd welke tevens onderdeel uitmaakt van de ontwerpbeslissing.

Het beeld van het Zeehavengebied wordt gekenmerkt door een grootschalige industriële omgeving met volumineuze gebouwen, grote terreinen en verticale bebouwing in de vorm van (kantoor)panden, (hij)s(kranen en schoorstenen en de aanwezigheid van waterwegen en scheepvaartverkeer. Er is sprake van een grootstedelijke omgeving.

Een windturbine kan beschouwd worden als een industriële installatie om duurzame energie op te wekken en past daarom ook zeer goed in de maat en schaal van een grootschalige stedelijke en industriële omgeving. De windturbine is vooral een landmark en oriëntatiepunt in het Zeehavengebied Dordrecht en markeert de entree van de havens via de Krabbegeul.

Tot slot moet worden opgemerkt dat in de structuurvisie windenergie van de gemeente Dordrecht windturbines met een masthoogte tot 100 meter als acceptabele bouwwerken zijn benoemd. De gemeenteraad heeft daarbij de afweging gemaakt om niet nog hogere windturbines toe te staan, vanwege de impact op de omgeving. De masthoogte van de aanvrager is 87.5 meter en past daarmee binnen het gemeentelijk geformuleerde beleid.

2 Slagschaduw

Samenvatting zienswijzen

Volgens steller van de zienswijze blijkt uit het "Akoestisch onderzoek en onderzoek slagschaduw windturbine Krabbegors" van 9 november 2016 dat er geen berekening is opgenomen van de potentieel optredende slagschaduw in de directe woonomgeving van de straat van zijn cliënt.

Reactie:

Wij verwijzen hier kortheidshalve naar de samenvatting en de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 3, zienswijze 2 en de reactie op de zienswijze genoemd in sub 6 zienswijze 3, omdat deze gelijkkluidend zijn.

Met betrekking tot de potentieel optredende slagschaduw in de directe woonomgeving van cliënt van steller merken wij op dat in het onderzoek is opgenomen dat bij de beoordeling van slagschaduw alleen rekening wordt gehouden met gevoelige objecten (zoals woningen). Hierbij is rekening gehouden met gevoelige objecten binnen een afstand van twaalf maal de rotordiameter (852 m) vanaf de locatie van de turbine bevind. Gevoelige objecten aan onder andere de Beinemastraat en de Gerrit Köglerstraat zijn hierin meegenomen. Als voorbeeld Gerrit Köglerstraat 10 voor deze locatie geldt dat geen sprake is van slagschaduw. Het plan voldoet aan de regels in het Activiteitenbesluit.

3 Geluid

Samenvatting zienswijzen

De cliënt van steller van de zienswijze heeft wegens bestaande gezondheidsproblemen de vrees dat de realisatie van deze windturbine een verregaande en ongewenste invloed zal hebben op zijn gezondheid door de uitstraling van laagfrequent geluid.

Zwijndrecht kent vanwege de industriële activiteiten in samenhang met de ligging langs een drukke spoorlijn en snelweg A16 een bovengemiddeld geluidsniveau. Gelet op het vorenstaande zou van realisatie van deze

windturbine moeten worden afgezien, omwille van het belang van bescherming van de woon- en leefomstandigheden.

Uit de berekeningen blijkt niet hoe er rekening is gehouden met de heersende zuidwestelijke windrichting en de waterloop van de Oude Maas.

Om geluidshinder te beperken zal er rekening moeten worden gehouden met de bij een bepaalde geluidbelasting verwachte hinderpercentages binnen de woning als met de verwachte hinderpercentages aan de buitengevel van de woning.

Reactie:

Gelet op de zienswijzen verwijzen wij hier korthedshalve naar de reactie op zienswijzen sub 1, zienswijze 1 en sub 4, zienswijze 1 omdat deze gelijkkluidend zijn.

4 Lichtreflectie

Samenvatting zienswijzen

Met betrekking tot lichtreflectie wordt verwezen naar regelgeving betreffende de lichtreflectie. Echter, het kan niet worden herleid of en, zo ja, welke coating wordt gebruikt om verwarring daaromtrent te voorkomen alsmede welke effecten alsdan zullen worden bereikt.

Reactie:

De windturbine wordt voorzien van een coating die lichtreflectie voorkomt. Zie hiervoor de bijlage II 'colour scheme of Enercon wind energy converters'. Dit is ook voorgeschreven op basis van het Activiteitenbesluit/regeling

5 Externe veiligheid

Samenvatting zienswijzen

Uit de overwegingen in het ontwerpbesluit kan niet worden herleid dat de windturbine op de voorgenomen locatie als veilig kan worden gekwalificeerd. Hierbij wordt opgemerkt dat de omwonenden, waaronder cliënt van de steller een specifiek en onontkoombaar belang hebben. In het uiterste geval van overtoeren van de rotorbladen is een identificatieafstand van 300 tot 350 meter niet ondenkbaar binnen welk bereik diverse installaties waar gevaarlijke stoffen worden gebruikt en passerende vaartuigen of voertuigen die gevaarlijke stoffen vervoeren kunnen worden geraakt.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect externe veiligheid verwijzen wij korthedshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 2, omdat deze gelijkkluidend is.

Daarnaast merken wij op dat op een van de nabijgelegen percelen een propaantank is gelegen. Deze propaantank valt niet onder het Besluit externe veiligheid inrichtingen. Er is een analyse uitgevoerd om de risico-effecten van de windturbine op deze propaantank te bepalen. Uit de analyse blijkt dat het toegevoegde risico van de windturbine minder dan 10% van de intrinsieke faalkans van de gasopslag bedraagt. Risicotoevoegingen van minder dan 10% van de intrinsieke faalkans kunnen als verwaarloosbaar worden beschouwd. De bedrijven in de omgeving waar grote opslagen van gevaarlijke stoffen aanwezig zijn liggen ruim buiten de maximale identificatieafstand van de windturbine.

6 Goede ruimtelijke ordening

Samenvatting zienswijzen

De plaatsing van de windturbine op basis van de huidige afwegingen alsmede de specifieke omvang kan zich niet verhouden tot een goede ruimtelijke ordening.

Reactie:

Bij de beoordeling van plannen wordt altijd gekeken naar de stedenbouwkundig ruimtelijke effecten. De basis hiervoor wordt gevonden in het geldende bestemmingsplan en de welstandscriteria. Voor het onderdeel bestemmingsplan kan gesteld worden dat het plan in aanleg niet in overeenstemming is met dit bestemmingplan. Hiervoor is een afwijkingsprocedure noodzakelijk. Deze procedure wordt past opgestart op het moment dat er een plan ligt wat ruimtelijk stedenbouwkundig acceptabel is en past binnen het beschikbare beleid. Het plan voor de realisatie van de windturbine pas in ons beleid (Visie Ruimte en Mobiliteit) en het beleid van de gemeente Dordrecht (structuurvisie 'Windenergie op het eiland van Dordrecht'). Beide kaders houden rekening met balans tussen landschap en ruimtelijke kwaliteit. Het plan is

in overeenstemming met beide kaders en is hiermee ruimtelijke stedenbouwkundig acceptabel en er zijn geen tegenargumenten waarom er geen sprake van goede ruimtelijke ordening zou zijn.

Conclusie

De zienswijzen sub 10 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 11 (15)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Belangenverstrengeling
- 2) Rol waterschap
- 3) Verplichting tot openbare aanbesteding

1 Belangenverstrengeling

Samenvatting zienswijzen

De gemeente is, in tegenstelling tot wat zij zelf beweerde, de belangrijkste initiatiefnemer van dit project. Tevens is zij het overheidslichaam die een verklaring van geen bedenkingen moet afgeven. Dit is een ontoelaatbare belangenvermenging.

Reactie:

In september 2011 hebben de gemeente Dordrecht en HVC gezamenlijk de Energie coöperatie Dordrecht (ECD) opgericht. Gemeente Dordrecht is voor 50% eigenaar van ECD. In 2016 heeft HVC, in opdracht van de ECD, een vergunningaanvraag voor de windturbine opgesteld binnen de kaders van de structuurvisie Windenergie. Er is geen sprake van een ontoelaatbare situatie iedereen kan namelijk gebruik maken van het gemeentelijke beleidskader. ECD heeft niet het alleenrecht.

2 Rol waterschap

Samenvatting zienswijzen

Het financieren van windturbines in een andere regio door het Hoogheemraadschap Schieland en de Krimpenerwaard is onjuist gebruik van belastinggeld.

Reactie:

Door een onjuiste, niet bedoelde verwijzing op de website van de windturbine is de suggestie gewekt dat HHSK de windturbine zou financieren. Dat is echter niet het geval. De onjuiste verwijzing is inmiddels verwijderd.

3 Verplichting tot openbare aanbesteding

Samenvatting zienswijzen

Als een combinatie met de gemeente als partner externe financiering zoekt voor dit project moet dit openbaar worden aanbesteed.

Reactie:

Bij de beoordeling van de aanvraag om omgevingsvergunning wordt de aanvraag getoetst aan de van toepassing zijnde wet en regelgeving. De regels die gelden voor aanbesteding zijn geen toetsingskader en blijven dus buitenbeschouwing.

Conclusie

De zienswijzen sub 11 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 12 (16)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Geluidsoverlast
- 2) Externe veiligheid
- 3) Alternatieve locaties
- 4) Historische binnenstad

1 Geluidsoverlast

Samenvatting zienswijzen

De zienswijzen stellen dat de locatie zo gekozen is dat de wijk Kort Ambacht volop te maken krijgt met geluidsoverlast. Dit wordt volgens de steller veroorzaakt door een korte afstand tussen de windturbine en de

woningen en wordt versterkt vanwege het feit dat de windturbine over water draait. Hierdoor vindt geen demping plaats maar weerkaatsing waardoor het geluid veel verder reikt.

De zienswijzen stelt voorts dat de wijk nu al zwaar getroffen wordt door een geluidsdruk die al boven de norm zit. Bronnen als de spoorlijn, het rangeerterrein, de A16, scheepvaart en de industrie in Zwijndrecht en Dordrecht zijn hier debet aan. Door de realisatie van de windturbine ontstaat een cumulatie van geluid. De leefbaarheid en gezondheid van de bewoners van de wijk Kort Ambacht worden met de komst van de windturbine hierdoor bedreigd.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect locatie als genoemd onder de 1^e en de 2^e zienswijzen verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 1, omdat deze gelijkkluidend zijn.

2 Externe veiligheid

Samenvatting zienswijzen

In de zienswijzen wordt gesteld dat de veiligheid in de wijk al onder druk staat door de aanwezige chemische industrie in Zwijndrecht en de drukst bevaren scheepvaartroute in Europa. Door de komst van de windturbine en de plannen voor de bouw van een LNG-station zal de veiligheid in de wijk alleen maar meer onder druk komen te staan.

Reactie:

Gelet op de inhoud van deze zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op zienswijze sub 1, zienswijze 2 omdat deze gelijkkluidend is.

3 Alternatieve locaties

Samenvatting zienswijzen

Door realisatie van een windturbine op deze locatie worden de diverse mogelijkheden (bijvoorbeeld haven gerelateerde activiteiten als aanvulling voor de haven van Rotterdam) voor dit gebied in de toekomst erg bemoeilijkt zo niet uitgesloten.

Reactie:

Voor de beantwoording van deze zienswijze verwijzen wij hier kortheidshalve naar de reactie op de zienswijze genoemd in sub 9, zienswijze 2, omdat deze gelijkkluidend is.

4 Historische binnenstad

Samenvatting zienswijzen

Ondanks het feit dat de historische binnenstad van Dordrecht en de 19^e -eeuwse schil niet direct visueel wordt aangetast, doet het plaatsen van een dergelijk bouwwerk op loopafstand van gebouwen met historie vermoeden dat de gemeente geen historisch besef heeft.

Reactie:

Bij de beoordeling van plannen wordt altijd gekeken naar de stedenbouwkundig ruimtelijke effecten. De basis hiervoor wordt gevonden in het geldende bestemmingsplan en de welstandscriteria. Voor het onderdeel bestemmingsplan kan gesteld worden dat het plan in aanleg niet in overeenstemming is met dit bestemmingplan. Hiervoor is een afwijkingsprocedure noodzakelijk. Deze procedure wordt past opgestart op het moment dat er een plan ligt wat ruimtelijk stedenbouwkundig acceptabel is en past binnen het beschikbare beleid. Zoals eerder aangegeven past de locatie van de windturbine in ons beleid (Visie Ruimte en Mobiliteit) en het beleid van de gemeente Dordrecht (structuurvisie 'Windenergie op het eiland van Dordrecht'). Beide kaders houden rekening met balans tussen landschap en ruimtelijke kwaliteit. Het plan is in overeenstemming met beide kaders.

Ondanks het feit dat de Welstandsnota Dordrecht de locatie waarop de aanvraag van toepassing heeft aanduidt als welstandsvrij gebied is op 16 december 2016 het plan beoordeeld door de welstandcommissie van de gemeente Dordrecht. De welstandcommissie is van oordeel dat het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, niet in strijd is met redelijke eisen van welstand.

Conclusie

De zienswijzen sub 12 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 13 (17)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Exploitatie en waarde vermindering
- 2) Geluidsoverlast en slagschaduw
- 3) Externe veiligheid
- 4) Planschade

1 Exploitatie en waarde vermindering

Samenvatting zienswijzen

De plaatsing van de windturbine zal een negatief effect hebben op de exploitatie van de onderneming van belanghebbende.

Tevens wordt in de zienswijzen aangegeven dat het terrein en daarmee de opstallen en aanhorigheden en geplaatste goederen in waarde zullen dalen, omdat de plaatsing van de windturbine de ontwikkelingsmogelijkheden van het Zeehavengebied zullen beperken.

Tot slot zou belanghebbende economisch geraakt kunnen worden, doordat zij niet profiteert van een economische ontwikkeling van het Zeehavengebied.

Reactie:

Wij verwijzen kortheidshalve naar sub 6 zienswijze 2 voor wat betreft de beantwoording, omdat deze gelijklopend is.

De steller geeft tevens aan dat er mogelijk waardevermindering en verlies doordat geen profijt getrokken kan worden van de economische ontwikkeling van het Zeehavengebied. Voor mogelijk waarde vermindering heeft de wetgever de planschadeprocedure bedacht. In deze procedure zal worden onderzocht of er inderdaad sprake is van waarde vermindering. Hiervoor zal afzonderlijk een verzoek om planschade moeten worden ingediend.

2 Geluidsoverlast en schaduw

Samenvatting zienswijzen

Uit de stukken die bij de aanvraag horen blijkt niet dat er rekening wordt gehouden met de effecten van geluidshinder op het welzijn en de gezondheid van belanghebbende.

Verder zal belanghebbende geconfronteerd worden met slagschaduw van de windturbine. Dit zal een negatief effect hebben op de waarde van het terrein, maar ook op de werk- en leefbaarheid op haar terrein.

Het havengebied Mallegat en de verdere omgeving daarvan dient gezien te worden als een verblijfsgebied met een woonbestemming. De afgemeerde schepen vervullen een woonfunctie omdat op de schepen permanent mensen verblijven. De effecten op de werk- en leefbaarheid, alsmede de bewoonbaarheid, op en aan (schepen) het terrein van belanghebbende zijn in de plannen van HVC zeer beperkt of niet onderzocht.

Belanghebbende is er van overtuigd dat de slagschaduw alsmede de beweging en de reflecties van de rotoren van de windturbine een negatief effect zullen hebben op de veiligheid op en rond de terminal.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspecten geluid en slagschaduw als genoemd onder de 1e zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 1, sub 6, zienswijze 3 en sub 7, zienswijze 3, omdat deze gelijklopend zijn.

Voor de afgemeerde schepen geldt dat zij geen gevoelig object zijn noch in de zin van de bij of krachtens de Wet geluidhinder gestelde bepalingen noch in de zin van het Activiteitenbesluit. De wetgever heeft beoogd alleen ligplaatsen voor woonschepen met ingang van 1 juli 2015 bescherming te bieden tegen geluid. Hiervoor geldt overgangsrecht dat inhoudt dat bestemde ligplaatsen voor

woonschepen tot 1 juli 2015 niet worden aangemerkt als geluidsgevoelig terrein in het kader van het Activiteitenbesluit. Voor overnachtende binnenvaartschepen geldt een dergelijke regeling niet.

3 Externe veiligheid

Samenvatting zienswijzen

De effecten van het plaatsen van een windturbine op de beoogde locatie voor de externe veiligheid zijn door HVC niet inzichtelijk gemaakt.

Reactie:

Gelet op de inhoud van deze zienswijze verwijzen wij hier kortheidshalve naar de reactie op zienswijze sub 1, zienswijze 2.

4 Planschade

Samenvatting zienswijzen

Belanghebbende gaat er vanuit dat de gemeente een planschadeovereenkomst afsluit met HVC om eventuele planschade af te wentelen. Belanghebbende is er echter niet van overtuigd dat HVC aan een eventuele planschadevergoeding kan voldoen.

Reactie:

Voor dit project zal een planschadeovereenkomst worden afgesloten. Hierin wordt bepaald dat eventuele planschade voor rekening van de aanvrager, i.c. HVC, komt. Het is de verantwoordelijkheid van de aanvrager te bepalen of dit risico kan worden gedragen. Planschade overeenkomst is onderdeel procedure en zal door HVC voor definitieve besluitvorming worden ondertekend

Conclusie

De zienswijzen sub 13 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 14 (18)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Belangenafweging
- 2) Ruimtelijke onderbouwing
- 3) Geluid

1 Belangenafweging

Samenvatting zienswijzen

Het besluit om deze windturbine te plaatsen is gebaseerd op de duurzame energieontwikkeling in het belang van Dordrecht. Er wordt geen rekening gehouden met de belangen van gemeenten binnen de Drechtsteden.

Reactie:

De locatie van de windturbine is een locatie die past binnen het provinciale beleid (Visie Ruimte en Mobiliteit) en het beleid van de gemeente Dordrecht (structuurvisie 'Windenergie op het eiland van Dordrecht'. Beide kaders houden rekening met balans tussen landschap en ruimtelijke kwaliteit. De structuurvisie van gemeente Dordrecht geeft aanvullende randvoorwaarden die voornamelijk betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid. De gekozen locatie voldoet aan de uitgangspunten van dit beleid. Bij het opstellen van deze beleidskader is worden de belangen voor zover deze geraakt worden meegewogen

2 Ruimtelijke onderbouwing

Samenvatting zienswijzen

De adviezen van de door aanvrager ingeschakelde adviesbureaus en de omgevingsdienst worden gebaseerd op inschattingen. Bij dergelijke inschattingen bestaat het gevaar dat een verkeerde conclusie wordt getrokken welke onomkeerbaar is.

Er ontbreekt een onderzoek van de GGD omtrent Laag Frequent Geluid (zie hiervoor de GGD-richtlijn over dit onderwerp).

Reactie:

In het akoestisch onderzoek wordt inderdaad het woord inschatting gebruikt. Het betreft hier echter een modelmatige modelering van de geluidbelastingen voor wegverkeer, railverkeer en industrielaawaai.

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect geluid verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijze genoemd in sub 4, zienswijze 1, omdat deze gelijkkluidend is.

3 Geluid**Samenvatting zienswijzen**

Uit het onderzoek "Wakker liggen van windturbines" van Frits van den Berg, 2006 blijkt dat het geluid van windturbines na zonsondergang sterk toeneemt omdat er dan hogerop meer wind staat.

De stelling dat Krabbepolder/ Duivelseiland ver gelegen zijn van woonbebouwing of andere kwetsbare (natuur) functies klopt niet. Duivelseiland is hemelsbreed niet zo ver verwijderd van de bebouwing in Zwijndrecht. Bovendien is er al sprake van meerdere windturbines.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect geluid als genoemd onder de zienswijze verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijze genoemd in sub 1, zienswijze 1, omdat deze gelijkkluidend is.

Tevens merken wij op dat de aanvraag omgevingsvergunning maar in één windturbine voorziet. De overige 4 turbines op het eiland van Dordrecht staan dusdanig ver van de woonbebouwing binnen de gemeente Zwijndrecht dat deze het woonklimaat niet beïnvloeden.

CONCLUSIE:

De zienswijzen sub 14 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 15 (1+19 (2x))

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Externe veiligheid
- 2) Geluid
- 3) Leefbaarheid en gezondheid
- 4) Horizonvervuiling
- 5) Slagschaduw
- 6) Lichthinder

1 Externe veiligheid**Samenvatting zienswijzen**

De woonwijk Kort Ambacht is reeds een risicogebied.

De effecten van een falende windturbine langs een zeer drukke vaarroute en dichtbevolkte woonwijk in de nabijheid van de windturbine vormen een risico.

Reactie:

Gelet op de inhoud van deze zienswijzen verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op zienswijze sub 1, zienswijze 2 omdat deze gelijkkluidend is.

2 Geluid**Samenvatting zienswijzen**

De zienswijzen stellen dat de locatie zo gekozen is dat de wijk Kort Ambacht volop te maken krijgt met geluidsoverlast. Dit wordt volgens de steller veroorzaakt door een korte afstand tussen de windturbine en de woningen en wordt versterkt vanwege het feit dat de windturbine over water draait. Hierdoor vindt geen demping plaats maar weerkaatsing waardoor het geluid veel verder reikt.

De zienswijzen stelt voorts dat de wijk nu al zwaar getroffen wordt door een geluidsdruk die al boven de norm zit. Bronnen als de spoorlijn, het rangeerterrein, de A16, scheepvaart en de industrie in Zwijndrecht en Dordrecht zijn hier debet aan. Door de realisatie van de windturbine ontstaat een cumulatie van geluid. De leefbaarheid en gezondheid van de bewoners van de wijk Kort Ambacht worden met de komst van de windturbine hierdoor bedreigd.

Reactie:

Gelet op de inhoud van de zienswijzen verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijze genoemd in sub 1, zienswijze 1, omdat deze gelijklopend is.

3 Leefbaarheid en gezondheid

Samenvatting zienswijzen

Belanghebbende vindt het niet acceptabel dat de gemeente Dordrecht en de provincie Zuid-Holland zo makkelijk met dit risicogebied omgaat, terwijl in Zwijndrecht de stapeling van risico's zoals geluid en andere overlast al zo groot is.

Reactie:

Zoals eerder aangegeven past de locatie van de windturbine in ons beleid (Visie Ruimte en Mobiliteit) en het beleid van de gemeente Dordrecht (structuurvisie 'Windenergie op het eiland van Dordrecht'). Beide kaders houden rekening met balans tussen landschap en ruimtelijke kwaliteit. De structuurvisie van gemeente Dordrecht geeft aanvullende randvoorwaarden die voornamelijk betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid. De gekozen locatie voldoet aan de uitgangspunten van dit beleid.

4 Horizonvervuiling

Samenvatting zienswijzen

De realisering van de windturbine levert horizonvervuiling op.

Reactie:

Bij de beoordeling van plannen wordt altijd gekeken naar de stedenbouwkundig ruimtelijke effecten. De basis hiervoor wordt gevonden in het geldende bestemmingsplan en de welstandscriteria. Voor het onderdeel bestemmingsplan kan gesteld worden dat het plan in aanleg niet in overeenstemming is met dit bestemmingsplan. Hiervoor is een afwijkingsprocedure noodzakelijk. Deze procedure wordt past opgestart op het moment dat er een plan ligt wat ruimtelijk stedenbouwkundig acceptabel is en past binnen het beschikbare beleid. Zoals eerder aangegeven past de locatie van de windturbine in ons beleid (Visie Ruimte en Mobiliteit) en het beleid van de gemeente Dordrecht (structuurvisie 'Windenergie op het eiland van Dordrecht'). Beide kaders houden rekening met balans tussen landschap en ruimtelijke kwaliteit. Het plan is in overeenstemming met beide kaders.

Ondanks het feit dat de Welstandsnota Dordrecht de locatie waarop de aanvraag van toepassing heeft aanduidt als welstandsvrij gebied is op 16 december 2016 het plan beoordeeld door de welstandcommissie van de gemeente Dordrecht. De welstandcommissie is van oordeel dat het uiterlijk of de plaatsing van het bouwwerk waarop de aanvraag betrekking heeft, zowel op zichzelf beschouwd als in verband met de omgeving of de te verwachten ontwikkeling daarvan, niet in strijd is met redelijke eisen van welstand.

Ruimtelijk stedenbouwkundig is er dus geen sprake van horizonvervuiling.

5 Slagschaduw

Samenvatting zienswijzen

De slagschaduw op een afstand van 450 meter wordt, gezien de hoogte van de molen een groot probleem.

Reactie:

Wij verwijzen hier kortheidshalve naar de samenvatting en de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 3, zienswijze 2 en de reactie op de zienswijze genoemd in sub 6 zienswijze 3, omdat deze gelijklopend zijn.

6 Lichthinder

Samenvatting zienswijzen

De knipperende waarschuwingslichten op de Windturbines gaan voor overlast zorgen voor de bewoners.

Reactie:

Gelet op de inhoud van deze zienswijzen verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op zienswijze sub 4, zienswijze 3 omdat deze gelijkkluidend zijn. Daarnaast moet gemeld worden dat het obstakelverlichting betreft en geen waarschuwingslichten.

CONCLUSIE:

De zienswijzen sub 15 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 16 (20)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Gelijkheidsbeginsel
- 2) Slagschaduw
- 3) Externe veiligheid
- 4) Belemmering exploitatiemogelijkheden
- 5) Communicatie

1 Gelijkheidsbeginsel**Samenvatting zienswijzen**

In het verleden zijn uitbreidingsplannen van in ons gebied gevestigde bedrijven afgekeurd vanwege overschrijding van de vigerende geluidsnormen. Het komt belanghebbende dan ook vreemd over dat een windturbine waarvan bekend is dat deze geluid produceert wel binnen de structuurvisie past.

Reactie:

Het is moeilijk om specifiek in te gaan op zaken uit het verleden zeker als de benodigde informatie ontbreekt. Wat wel gezegd kan worden is dat alle aanvragen op een gelijke wijze worden beoordeeld. Alle van toepassing zijnde onderwerpen worden getoetst. Dit geldt ook voor het onderwerp geluid. Voor de windturbine gelden de geluideisen uit het Activiteitenbesluit.

Deze regels zijn wezenlijk anders dan de regels die gelden voor reguliere bedrijven. Het plan is getoetst aan de regels die het Activiteitenbesluit stelt aan windturbines en geconcludeerd kan worden dat het plan kan voldoen aan deze regels.

De locatie van de windturbine is een locatie die past binnen het provinciaal beleid (Visie Ruimte en Mobiliteit) en het beleid van de gemeente Dordrecht (structuurvisie 'Windenergie op het eiland van Dordrecht'). Beide kaders houden rekening met balans tussen landschap en ruimtelijke kwaliteit. De structuurvisie van gemeente Dordrecht geeft aanvullende randvoorwaarden die voornamelijk betrekking hebben op geluid, slagschaduw en externe veiligheid. De gekozen locatie voldoet aan de uitgangspunten van dit beleid.

2 Slagschaduw**Samenvatting zienswijzen**

Belanghebbende is van mening dat de effecten van de (slag) schaduwwerking van de turbine zeer nadelig voor het werkklimaat van bedrijven is.

Reactie:

Wij verwijzen hier kortheidshalve naar de samenvatting en de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 3, zienswijze 2 en de reactie op de zienswijze genoemd in sub 6 zienswijze 3, omdat deze gelijkkluidend zijn.

3 Externe veiligheid**Samenvatting zienswijzen**

In het gebied zijn bedrijven gevestigd waar gevaarlijke chemische stoffen worden opgeslagen. Belanghebbende vraagt zich af of de veiligheidsrisico's die een windturbine met zich meebrengt in voldoende zijn afgewogen.

Reactie:

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op het aspect externe veiligheid verwijzen wij kortheidshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijze 2 en sub 3, zienswijze 3, omdat deze gelijkluidend zijn.

4 Belemmering exploitatiemogelijkheden

Samenvatting zienswijzen

Belanghebbende voorziet een afremming van de economische activiteit in het gebied als gevolg van de windturbine, omdat het lastiger wordt om gronden uit te geven in de omgeving van de turbine. Daarnaast zullen bedrijven zich gaan herbezinnen op hun locatie. Dit is nadelig voor de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid.

Reactie:

Voor wat betreft de beantwoording verwijzen wij hier kortheidshalve naar sub 6, zienswijze 2 omdat deze gelijkluidend is.

5 Communicatie

Samenvatting zienswijzen

De ondernemers zijn pas zeer laat geïnformeerd terwijl de procedure al in een gevorderd stadium was.

Reactie:

Wij verwijzen hier kortheidshalve naar de samenvatting en de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 3, zienswijze 1 en de reactie op de zienswijze genoemd in sub 7 zienswijze 2, omdat deze gelijkluidend zijn.

CONCLUSIE:

De zienswijzen sub 16 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 17 (21)

Deze zienswijzen richten zich op de volgende aspecten:

- 1) Interferentie windturbine marifonie
- 2) Belemmering exploitatiemogelijkheden

1 Interferentie windturbine marifonie

Samenvatting zienswijzen

Er is geen onderzoek gedaan naar de effecten van de windturbine op de marifonie interferentie. Belanghebbende heeft recent aan KPN gevraagd om hier een nader onderzoek naar te doen.

Reactie:

In het kader van de voorbereiding van de omgevingsvergunning die wordt verleend met toepassing van artikel 2.12 eerste lid, onder a, onder 3° zijn zowel Rijkswaterstaat als KPN om een reactie gevraagd. Hierop hebben wij geen reactie ontvangen.

Bovendien heeft de aanvrager in een vroeg stadium veelvuldig contact gehad met Rijkswaterstaat over de effecten van de te realiseren windturbine. Er is vanaf de start intensief met RWS overleg gevoerd t.a.v. de komst van de windturbine. RWS heeft samen met HVC de plaats bepaald waar de windturbine in hun ogen idealiter zou moeten worden gerealiseerd. Er zijn onderzoeken uitgevoerd naar de mogelijke effecten op de RWS radar vanuit de windturbine. Tevens is n.a.v. overleg tussen RWS en HbR de windturbine verder van de oever geplaatst om effecten op de scheepsradar (blade flashes) te voorkomen. Onderzoek naar de mogelijke effecten van de windturbine op de marifonie interferentie zal in overleg met KPN binnenkort worden uitgevoerd.

2 Belemmering exploitatiemogelijkheden

Samenvatting zienswijzen

Belanghebbende heeft zorg dat de eenzijdige plaatsing van de windturbine door HVC de ontwikkelpotenties van het gebied nadelig zal beïnvloeden. Belanghebbende wil absolute zekerheid dat door de plaatsing van de windturbine ontwikkelingen zoals de bio – LNG productie, opslag en transport niet belemmerd worden.

Reactie:

Wij verwijzen korthedshalve naar sub 6 zienswijze 2 voor wat betreft de beantwoording, omdat deze gelijkloidend zijn.

De zekerheid dat de plaatsing van een windturbine ontwikkelingen zoals de bio- LNG productie, opslag en transport niet belemmerd is niet aan de orde. Dergelijke ontwikkelingen zijn op basis van het vastgestelde bestemmingsplan Zeehavens op dit moment niet toegestaan. Indien belanghebbende een dergelijke ontwikkeling daadwerkelijk wil realiseren dient zij dit initiatief, voorzien van een goede ruimtelijke onderbouwing met bijbehorende milieuonderzoeken, aan de gemeente voor te leggen waarna de gemeente Dordrecht kan bepalen of zij hiervoor bereid is medewerking te verlenen door middel van aanpassing van het bestemmingsplan. De gemeente staat niet onwelwillend ten opzichte van het idee aangezien dit de maritieme transportsector in de stad en regio ten goede kan komen, maar kan zich op dit moment niet uitspreken over een idee wat nog onvoldoende concreet onderzocht is.

Daarbij wordt opgemerkt dat de gemeente voldoende mogelijkheden ziet op het perceel van Rijkswaterstaat. De bepaalde maximale identificatieafstand van 316 meter biedt meer dan voldoende mogelijkheden op het perceel van Rijkswaterstaat om een LNG station buiten de maximale identificatieafstand te ontwikkelen.

CONCLUSIE:

De zienswijzen sub 17 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Zienswijzen sub 18 (22)

Het college van de gemeente Zwijndrecht heeft in haar zienswijze aangegeven het belang te zien van duurzame energie. Zij zijn van mening dat in de ruimtelijke onderbouwing van het ontwerpbesluit nadrukkelijk aandacht is besteedt aan (de inwoners) van Zwijndrecht en dat Zwijndrecht wordt betrokken bij de voorbereidende procedures en informatie verstrekking. Tevens gaan zij er van uit dat dit gecontinueerd wordt.

Met betrekking tot de aspect externe veiligheid merken zij op dat voldaan wordt aan een goede ruimtelijke ordening. Desalniettemin blijven zij aandacht vragen voor de mogelijke effecten op met name het vervoer van gevaarlijke stoffen over water.

Ten aanzien van het aspect geluid verzoekt het college om een nadere onderbouwing voor de conclusie in de ruimtelijke onderbouwing dat het zogenoemde cumulatieve geluidseffect op de meetpunten in Zwijndrecht niet significant worden beïnvloed.

Reactie:

Met betrekking tot de communicatie richting de inwoners van Zwijndrecht kunnen we meedelen dat deze in het kader van besluitvorming rond de gevraagde vergunning op dezelfde voet zal worden doorgezet.

Voor de zienswijzen die betrekking hebben op de aspecten externe veiligheid en geluid verwijzen wij korthedshalve naar de reactie op de zienswijzen genoemd in sub 1, zienswijzen 1 en 2 en sub 3, zienswijze 3, omdat deze gelijkloidend zijn.

CONCLUSIE:

De zienswijzen sub 18 leiden niet tot aanpassing van de definitieve beschikking.

Bijlage I slagschaduwonderzoek Bedrijven Windturbine Krabbegors

Als de zon schijnt kunnen windturbines middels de draaiende wieken een bewegende schaduw veroorzaken, die slagschaduw wordt genoemd. Volgens de regelgeving mag deze slagschaduw bij woningen in de (directe) omgeving nauwelijks hinder veroorzaken. Hiervoor is een norm opgesteld. Als er gemiddeld meer dan 17 dagen per jaar gedurende meer dan 20 minuten slagschaduw optreedt, moeten er maatregelen genomen te worden om de slagschaduw te voorkomen.

Voor bedrijfspanden/kantoren (=kantoren) geldt dat ze formeel niet hindergevoelig zijn en er is daarom ook geen wettelijke norm voor opgesteld. In de praktijk echter kan slagschaduw bij kantoren voor overlast zorgen.

HVC past een vergelijkbare norm voor de kantoren toe als voor woningen, d.w.z. de windturbine wordt uitgerust met een slagschaduwprogrammering, die de slagschaduwhinder voor kantoren (mocht dat überhaupt nodig zijn) terugbrengt tot circa 6 uur per jaar. Buiten kantooruren en in de weekenden wordt de windturbine niet stilgezet.

- *Kantooruren zijn de uren op werkdagen tussen 8.30 uur en 17.30 uur, rekening houdend met zomer- en wintertijd.*
- *Niet-kantooruren zijn de uren tijdens werkdagen voor 8.30 uur en na 17.30 uur, de weekenden, de feestdagen en de periode van 20 december tot en met 3 januari.*

In de onderstaande figuur wordt de slagschaduw gevisualiseerd. Er is sprake van een grijze, rode en groen lijn. De rode lijnen op de kaart verbeelden de eerder genoemde norm voor woningen; binnen de rode lijn is de mogelijke slagschaduwhinder per jaar circa 5 uur of meer, tussen de rode lijn en de groene lijn verloopt de mogelijke slagschaduwhinder van minder dan 5 uur per jaar naar 0 uur per jaar. De groene lijn geeft aan waar de wettelijke grens (12 x de rotordiameter) ligt.

NB. In de onderstaande bespreking worden alleen die kantoren beschouwd die binnen de rode lijn (grens 5 tot 6 uur) liggen.

In Bijlage I wordt duidelijk wanneer de mogelijke slagschaduwhinder bij een aantal kantoren zou kunnen optreden. Zie bijlage Slagschaduw kalender Pondera Consult B.V. 2018-02-20

Op de kaart wordt de windturbine aangeduid met nummer 1. Op Krabbepolder worden een vijftal kantoren besproken, op Krabbegors Jansen recycling Group (=JRG) en aan de 's Gravendeelsedijk B.V. Zeehaven Dordrecht.

Conclusie

- Op Krabbepolder, ten westen van de windturbine, geldt dat er slagschaduw bij kantoren kan optreden in de periode mei-eerste week augustus vooral in de vroege ochtend; d.w.z. voor de gebruikelijke kantoortijden.
- Aan de noordwest kant van het Riam gebouw is sprake van slagschaduw, echter dit gebouw heeft aan de zijde waar de slagschaduw optreedt geen kantoorfunctie en is aan die zijde nagenoeg gesloten.
- Voor het JRG kantoor geldt dat er (deels binnen kantooruren) slagschaduw kan optreden, echter het JRG kantoor staat deels in de "schaduw" van andere gebouwen en beschikt daarnaast over de juiste blinding om de mogelijke slagschaduw buiten te sluiten.
- Voor B.V. Zeehaven Dordrecht geldt dat de mogelijke slagschaduw buiten kantooruren optreedt.

Slagschaduwkalender

Project:
714042

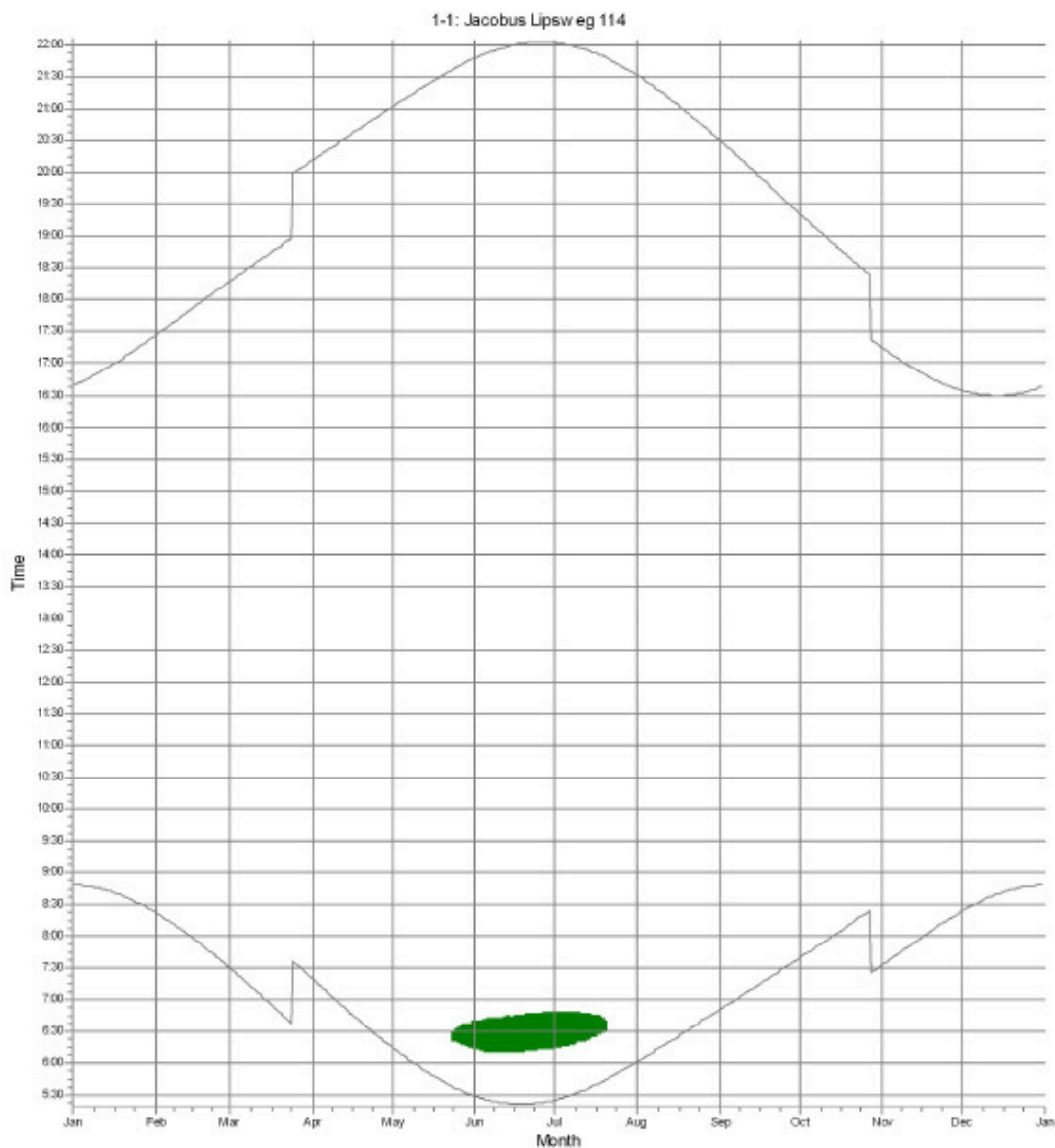
Licensee user:
Pondera Consult B.V.
Welbergweg 49
NL-7556 PE Hengelo
0031742489940

Calculated:
20-2-2018 15:35/3.1.633

SHADOW - Calendar, graphical

Calculation: 20180220 slagschaduw omgeving KrabbegorsShadow receptor: 1-1 - Jacobus Lipsweg 114

WTGs

1: ENERCON E-70 E4 2,3 MW 2300 71.0 !O! hub: 87,0 m (TOT: 122,5 m) (7)

windPRO 3.1.633 by EMD International A/S, Tel. +45 96 35 44 44, www.emd.dk, windpro@emd.dk

20-2-2018 15:39 / 1

Project:
714042

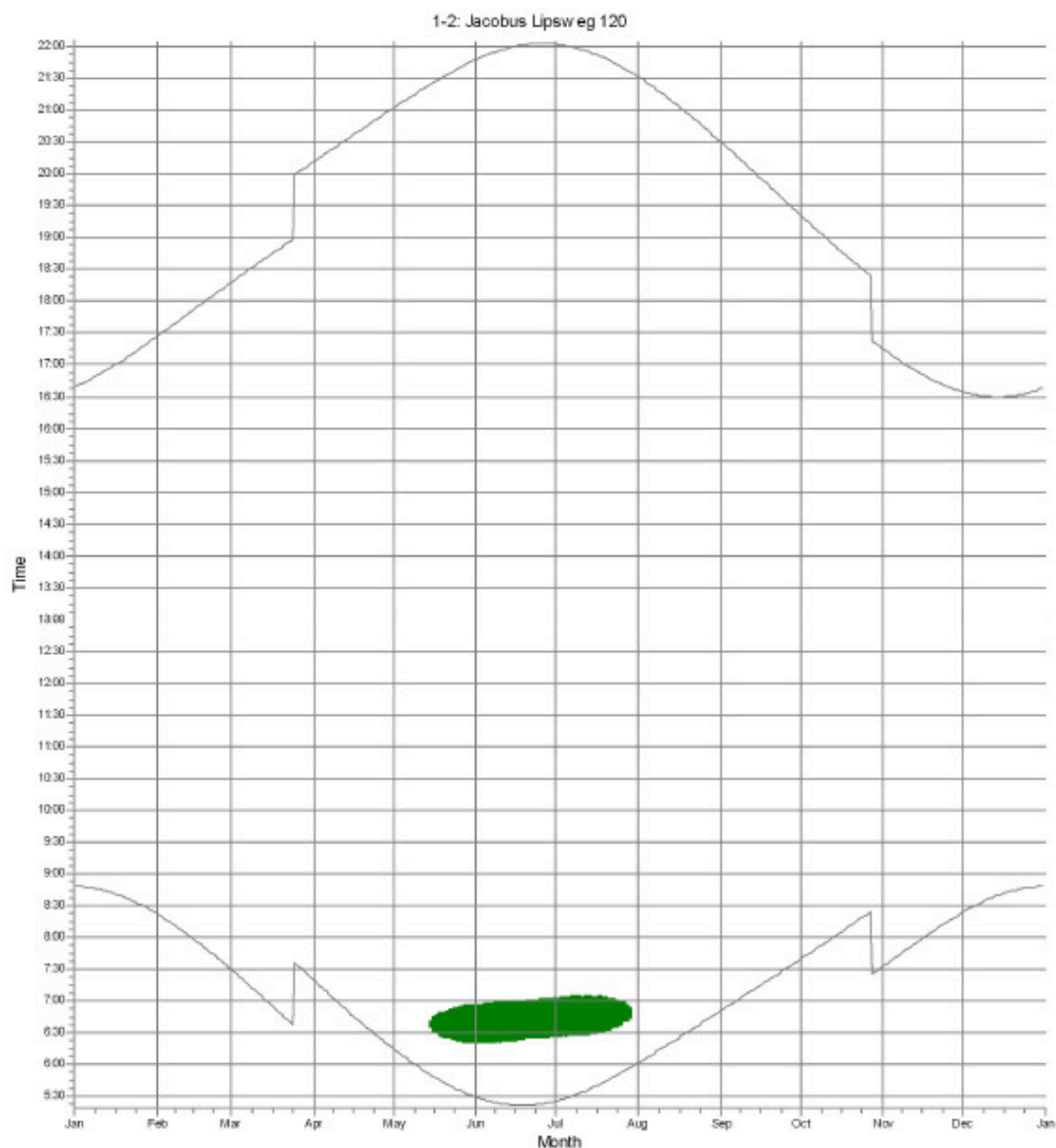
Used user:
Pondera Consult B.V.
Welbergweg 49
NL-7556 PE Hengelo
0031742489940

Calculated:
20-2-2018 15:35/3.1.633

SHADOW - Calendar, graphical

Calculation: 20180220 slagschaduw omgeving KrabbegorsShadow receptor: 1-2 - Jacobus Lipsweg 120

WTGs

1: ENERCON E-70 E4 2,3 MW 2300 71.0 !O! hub: 87,0 m (TOT: 122,5 m) (7)

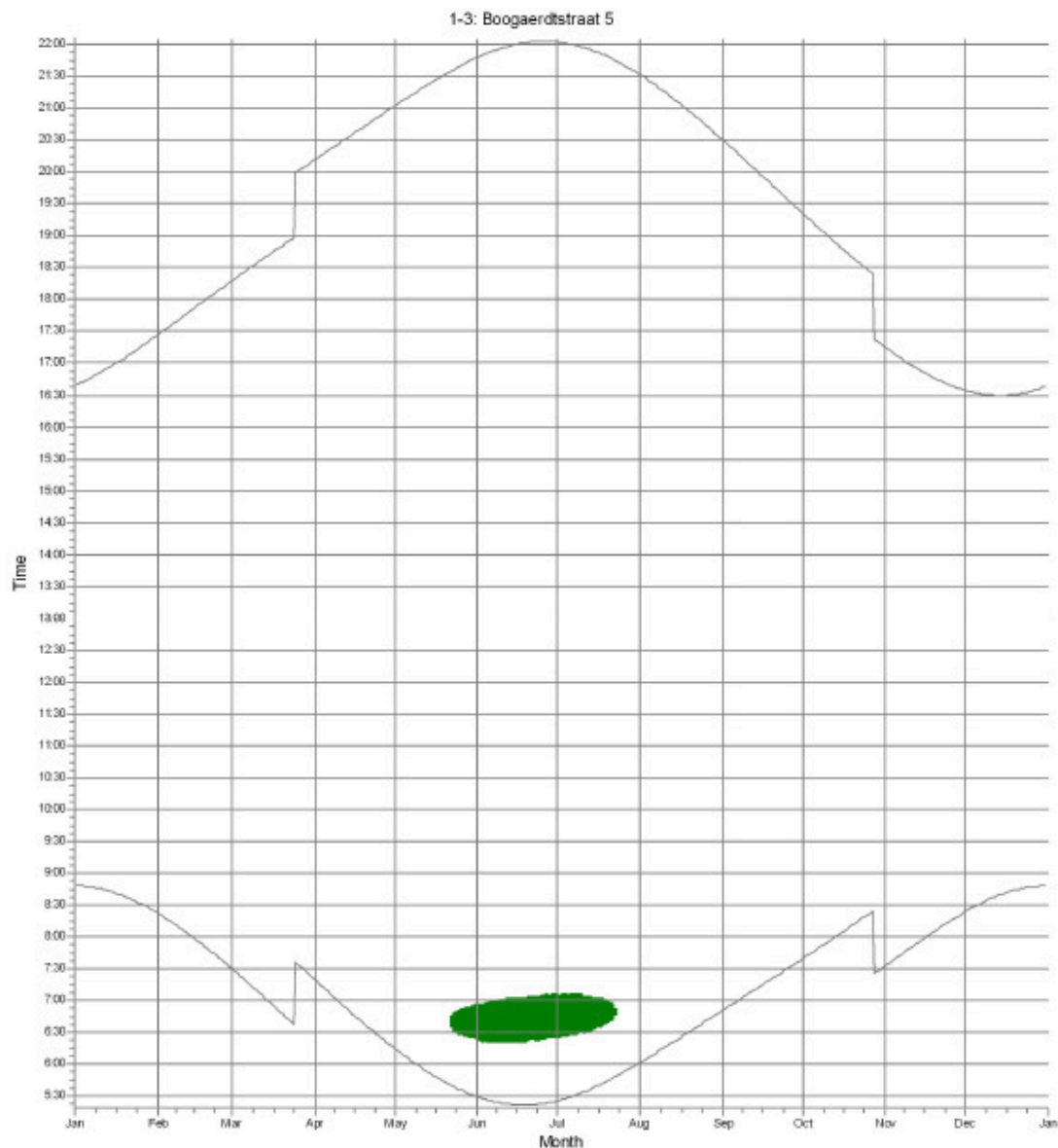
windPRO 3.1.633 by EMD International A/S, Tel. +45 96 35 44 44, www.emd.dk, windpro@emd.dk

20-2-2018 15:39 / 2

SHADOW - Calendar, graphical

Calculation: 20180220 slagschaduw omgeving Krabbegors Shadow receptor: 1-3 - Boogaerdstraat 5

WTGs

1: ENERCON E-70 E4 2,3 MW 2300 71.0 !O! hub: 87,0 m (TOT: 122,5 m) (7)

Project:
714042

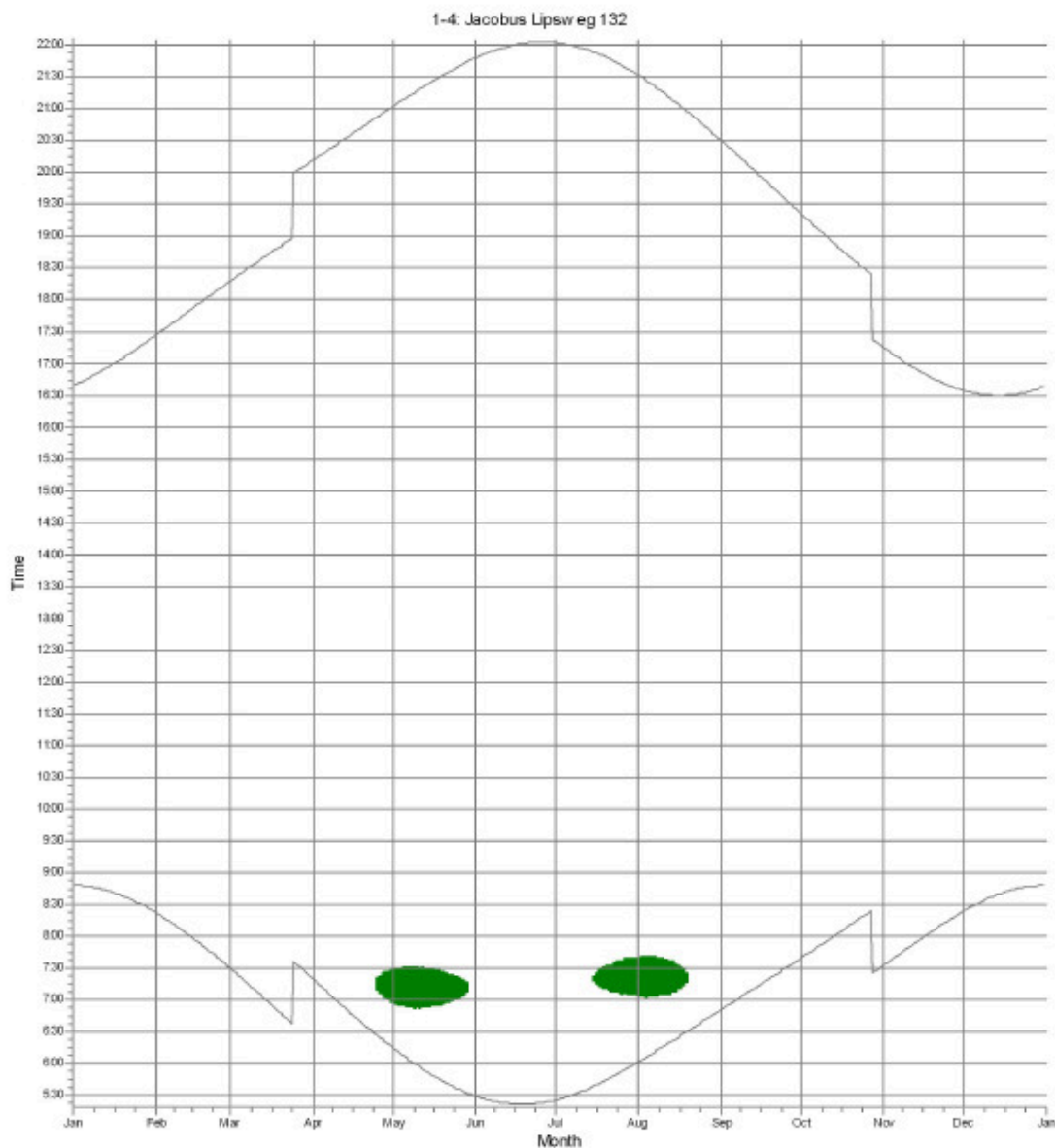
Licensed user:
Pondera Consult B.V.
Welbergweg 49
NL-7556 PE Hengelo
0031742489940

Calculated:
20-2-2018 15:35/3.1.633

SHADOW - Calendar, graphical

Calculation: 20180220 slagschaduw omgeving KrabbegorsShadow receptor: 1-4 - Jacobus Lipsweg 132

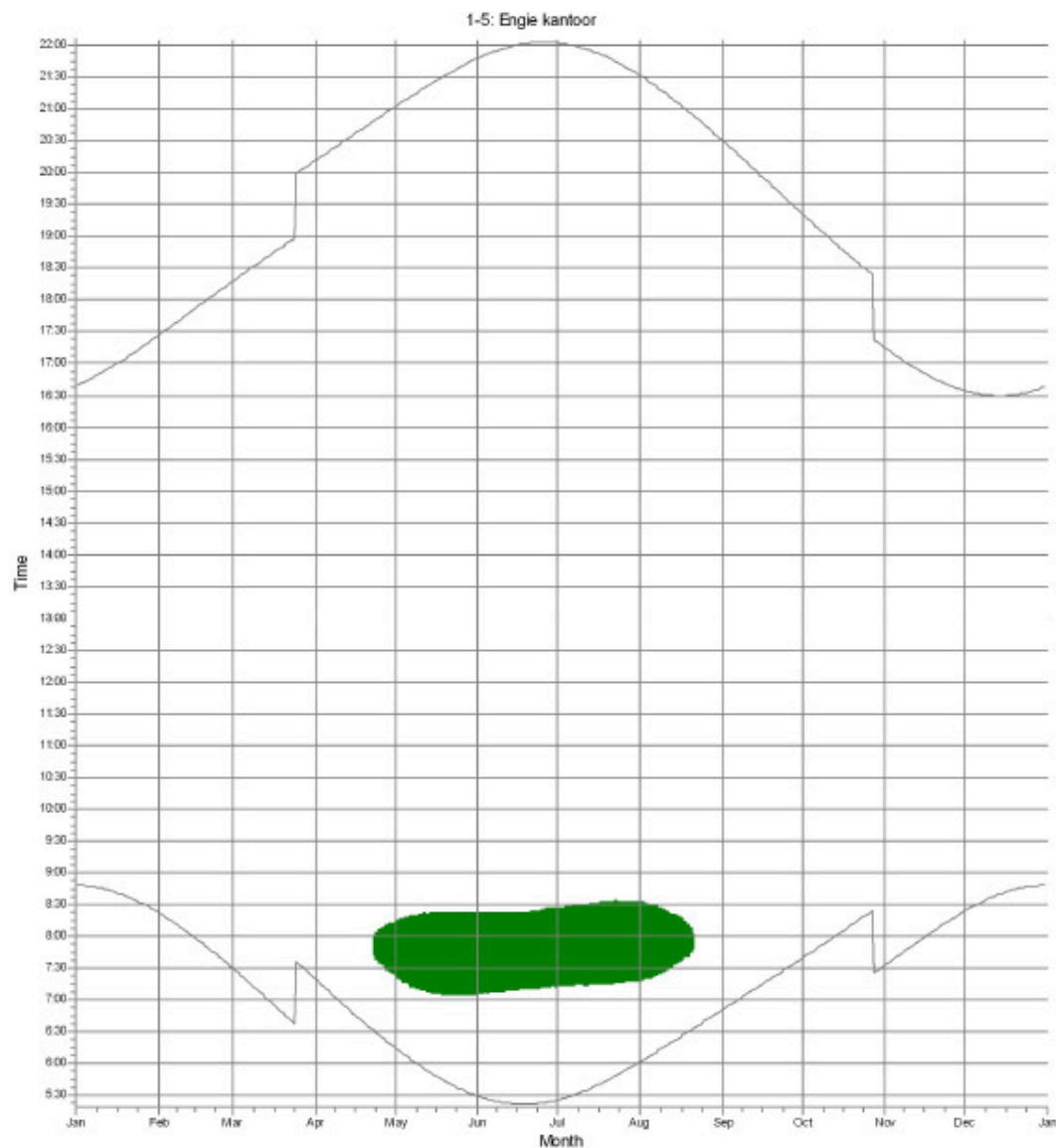

WTGs

1: ENERCON E-70 E4 2,3 MW 2300 71.0 !O! hub: 87,0 m (TOT: 122,5 m) (7)

SHADOW - Calendar, graphical

Calculation: 20180220 slagschaduw omgeving Krabbegors Shadow receptor: 1-5 - Engie kantoor

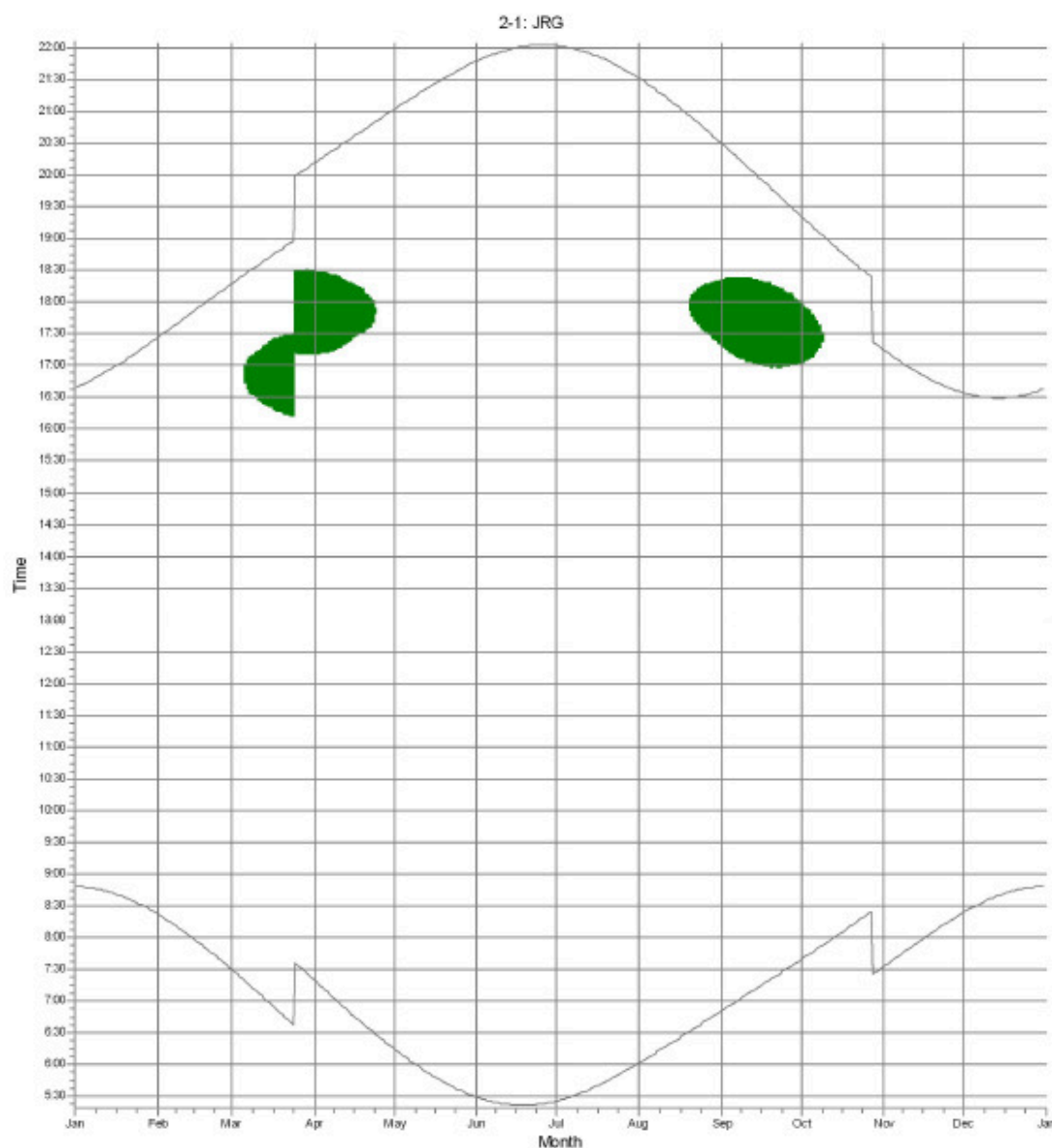

WTGs

1: ENERCON E-70 E4 2,3 MW 2300 71.0 !O! hub: 87,0 m (TOT: 122,5 m) (7)

SHADOW - Calendar, graphical

Calculation: 20180220 slagschaduw omgeving KrabbegorsShadow receptor: 2-1 - JRG

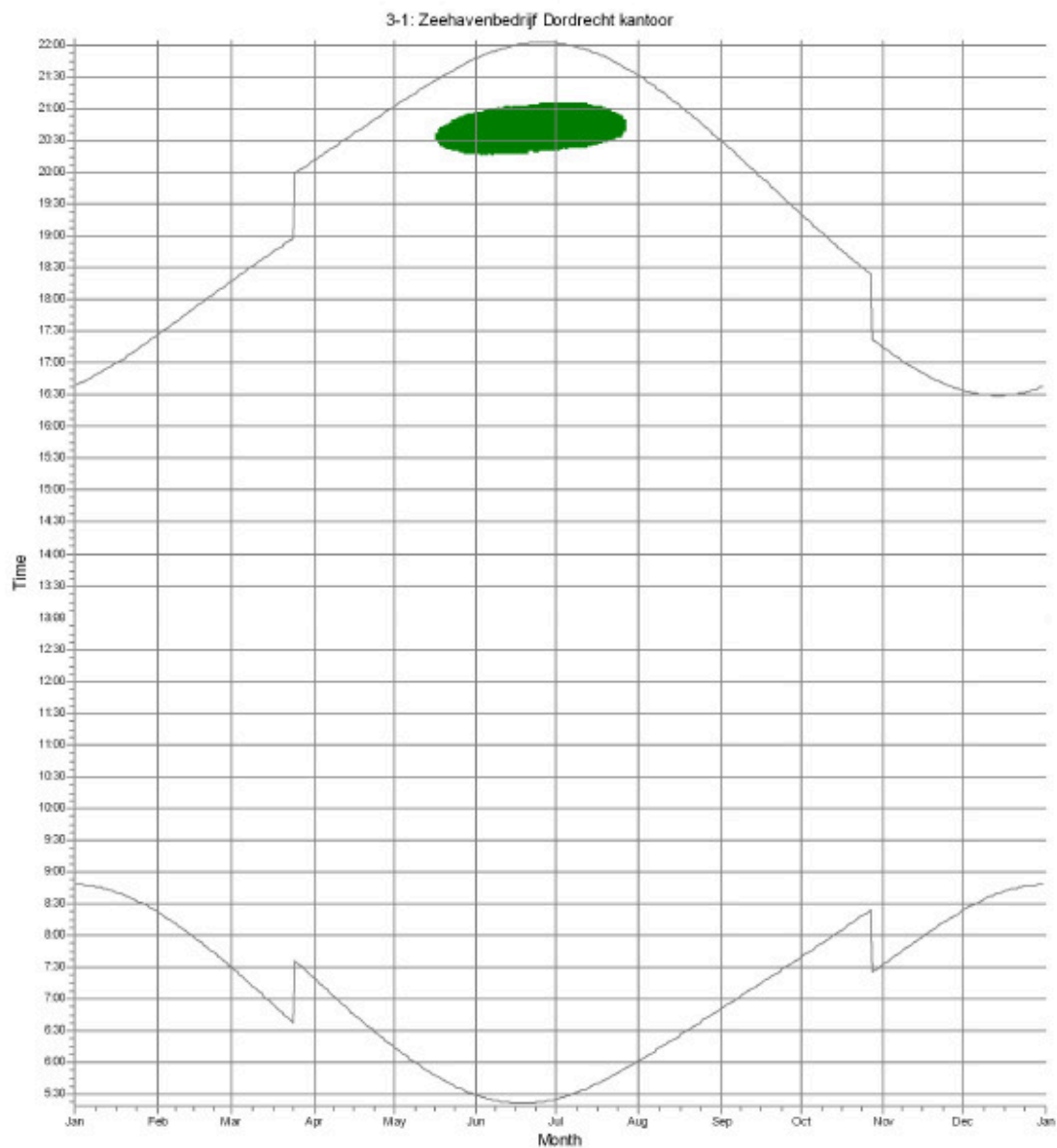

WTGs

1: ENERCON E-70 E4 2,3 MW 2300 71.0 !O! hub: 87,0 m (TOT: 122,5 m) (7)

SHADOW - Calendar, graphical

Calculation: 20180220 slagschaduw omgeving Krabbegors Shadow receptor: 3-1 - Zeehavenbedrijf Dordrecht kantoor

WTGs

1: ENERCON E-70 E4 2,3 MW 2300 71.0 !O! hub: 87,0 m (TOT: 122,5 m) (7)

Project:
714042

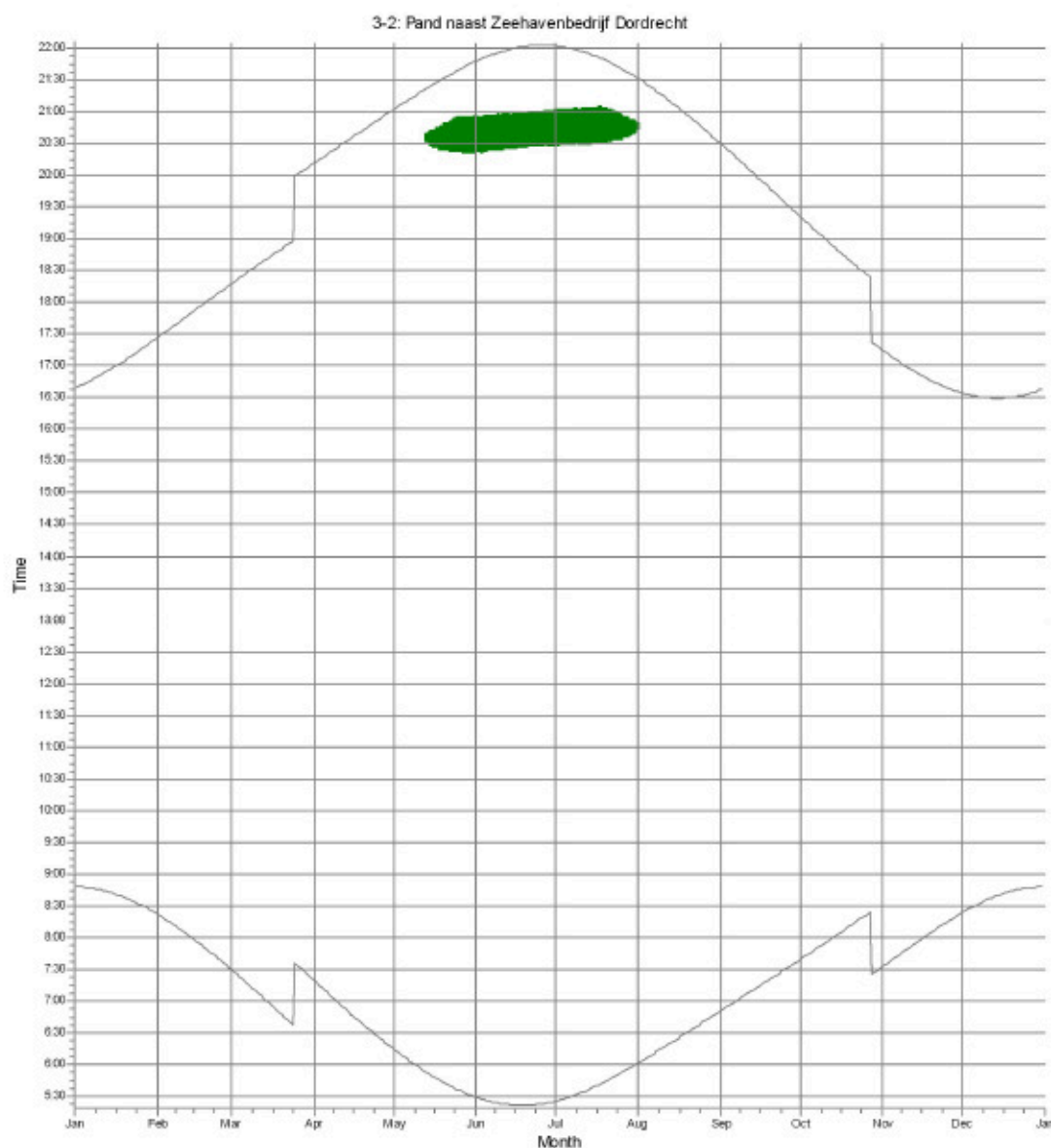
Licensed user:
Pondera Consult B.V.
Welbergweg 49
NL-7556 PE Hengelo
0031742489940

Calculated:
20-2-2018 15:35/3.1.633

SHADOW - Calendar, graphical

Calculation: 20180220 slagschaduw omgeving KrabbegorsShadow receptor: 3-2 - Pand naast Zeehavenbedrijf Dordrecht

WTGs

1: ENERCON E-70 E4 2,3 MW 2300 71.0 !O! hub: 87,0 m (TOT: 122,5 m) (7)

Bijlage II

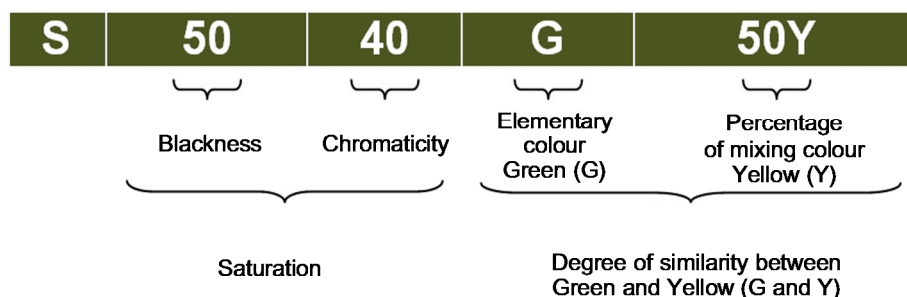
Green colour shading:

To achieve a greater and highly visible distinction from wind energy converters made by competitors, the towers of ENERCON GmbH wind energy converters are painted in distinctive colour shades, a mix of an NCS shade of green and a RAL colour. The tower colouring scheme is the subject of several trademarks owned by ENERCON GmbH (including German trademark 395 45 264, Community Trade Mark 002346542, IR trademark 859 660).

Starting with the most vivid green, five shades of green are used to arrive at a light grey (RAL 7038). The tower base is painted the darkest green, up to a height of 5 to 8 metres. Further above, each colour shade is used for 2 to 3 metres.

The colours are defined according to the Natural Colour System (NCS). This system is used worldwide and takes as basis the four elementary colours yellow (Y), green (G), red (R), and blue (B) plus the non-colours black and white. All other colour hues are considered transitions between these elementary colours and expressed in percentages.

Example: NCS colour notation of ENERCON hue EC-A:

The first part indicates the blackness as well as the chromaticity (colour saturation) of a colour; the second part indicates the position of the colour hue on the YRGB colour wheel. The numeric values assume 100 as maximum and 0 as minimum value. All colour values within the NCS system are linear and expressed as theoretical values.

The letter "S" preceding the entire NCS notation means that the NCS pattern is a standardised NCS colour pattern issued by the Scandinavian Colour Institute. It follows the NCS system for quality management according to Edition 2.

Green colour shades of towers (reference values):

The standard grey hue of the towers is RAL 7038 (EC-F2).

Mixing NCS colour S 5040G50Y and RAL 9018 creates the different shades of green.

EC-E	20% NCS S 5040G50Y 80% RAL 9018
EC-D	40% NCS S 5040G50Y 60% RAL 9018
EC-C	60% NCS S 5040G50Y 40% RAL 9018
EC-B	80% NCS S 5040G50Y 20% RAL 9018
EC-A	100% NCS S 5040G50Y

Coating systems:

The tower's exterior coating fulfils at least the requirements of DIN EN ISO 12944 corrosion category C5-I (> 15 years). The tower's interior coating fulfils at least the requirements of DIN EN ISO 12944 corrosion category C3.

The gloss level of concrete towers is 25 ± 5 gloss units. The gloss level of steel towers is 60 ± 10 gloss units; steel components placed on top of concrete towers have a gloss level of 30 ± 10 gloss units (measured at a 60° angle in accordance with DIN EN ISO 2813).

Colour shade of rotor blades:

To avoid light reflexion, the rotor blades are painted a matte grey (EC-F2, RAL 7038) whose maximum gloss level is 30 ± 10 gloss units. Measurements performed on ENERCON rotor blades resulted in 5 to 15 gloss units, which is significantly below the maximum value (measured at a 60° angle in accordance with DIN EN ISO 2813).

Colour shade of nacelle (machine house):

Like the rotor blades, nacelle casings made of GRP (glass-fibre reinforced plastic) are painted a matte grey (EC-F2, RAL 7038) whose maximum gloss level is 30 ± 10 gloss units. Measurements performed on ENERCON nacelle casings made of GRP resulted in 5 to 15 gloss units, which is significantly below the maximum value (measured at a 60° angle in accordance with DIN EN ISO 2813).

Aluminium nacelle casings do not receive any coating. Their colouring is produced using a special, environmentally-friendly method.

The maximum gloss level of aluminium nacelle casings is 30 ± 10 gloss units. Measurements performed on ENERCON aluminium nacelle casings resulted in 12 to 16 gloss units, which is significantly below the maximum value (measured at a 60° angle in accordance with DIN EN ISO 2813).

Note:

Because the coatings are applied manually, colours and colour transitions on the tower may vary slightly, depending on the corrosion protection system used.